

Vincentre Special

- Respect voor Vincent van Gogh, zijn werk, zijn familie...
- Respect voor de inwoners van Nuenen c.a.
- Respect voor alle vrijwilligers van het Vincentre...

COLOFON

Aan deze VincentreSpecial werkten mee:

Karin van Berkel, eindredactie; De Nuenense Krant

Frans van den Bogaard, teksten; Vincentre

Gemma Eerdmans, teksten; De Nuenense Krant

Simone van der Heiden, teksten; Vincentre

Maikel van der Heijden, Uitgeverij Van der Heijden

Hans Könemann, illustraties; Atelier Nuenen

Harrie Lamers, teksten

Frans Lammerts, eindredactie; De Nuenense Krant

Pixelbox Media, DTP / Ontwerp

Gerard Netten, teksten; eindredactie Vincentre

Peter van Overbruggen, teksten; Vincentre

Ben Rezelman, teksten, multimedia, projectmanagement;

De Nuenense Krant

Ki Tan, fotografie; CCC.FotoUnie

Deze VincentreSpecial is een uitgave van Uitgeverij Van der Heijden en wordt in de week van 20 november 2019 huis aan huis verspreid in Nuenen, Gerwen, Nederwetten, Eeneind, inclusief buitengebied, met De Nuenense Krant.

Deze fysieke uitgave wordt integraal opgenomen in het digitale archief van www.denuenensekrant.nl en www.dekrantvannuenen.nl.

Uw bedrijf zichtbaar in een Special en/of De Nuenense Krant? Neem vrijblijvend contact op via advertiser@denuenensekrant.nl / 06-10885854

Aan de inhoud van deze VincentreSpecial is alle mogelijke zorg besteed. Er kunnen echter geen rechten aan worden ontleend. De uitgever zal geen aansprakelijkheid aanvaarden. Niets uit deze uitgave mag op enigerlei wijze worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt zonder schriftelijke toestemming van de uitgever en/of de auteur van de tekst en/of de foto.

Copyright

© Uitgeverij Van der Heijden - 2019
© Vincentre Nuenen - 2019

Inhoudsopgave

Intro	2	Salon Nune Ville	30
Voorwoord	3	Passie en betrokkenheid	31
Trots	4	De Nuenense wevers	32
Vincentre breidt uit	5	De Stuurgroep gidsen	34
Van Gogh Brabant en Nuenen	6	Het ontstaan	35
Schilderijen	8	Geheimen	37
Ondernemend Nuenen	11	'Aardappelbrunch'	37
Van Goghs schildervriend	12	Gordina de Groot	38
De bedrieglijke schoonheid	14	Team huisvesting en techniek	41
Atelier Nuenen	14	Van Gogh Europa	42
Team balie, winkel en Horeca	15	Het Brabant van Vincent	44
Een echte wandelaar	16	Natuur	45
Wetenswaardigheden	19	De gidsen van Vincentre	46
De Nuenense Krant	22	Vincentre op maat	47
De wereld van Van Gogh nagespeeld	22	Prijsvraag	48
De sleutelhouders	23	Vincent en de natuur	50
Team personeelszaken	25	Team arrangementen	51
Team horeca	26	Team educatie	52
Bezoekers zijn enthousiast	27	Licht en perspectief	53
De kleuren in zijn werk	28	De organisatie van de winkel	55

VincentreSpecial, ons project voor u

Vincent van Gogh heeft ons geïnspireerd om dit magazine samen te stellen. In april 2019 zijn we met deze publicatie begonnen en hebben we de doelstellingen geformuleerd, alle onderwerpen gerubriceerd en de acties en tijdschema's afgesproken. Gaandeweg bleek het echter aanzienlijk meer werk te zijn dan we ingeschat hadden. Maar het enthousiasme bleef. Het aantal medewerkers dat belangeloos zijn bijdrage leverde, groeide met de dag. Nu is het zover en ligt de tot glossy uitgroeide VincentreSpecial gratis bij u op de mat.

Mario Raats: hardwerkende boer.

We hopen dat de inhoud u inspireert om meer te weten te komen over de CCC.FotoUnie, de Lindespelers, Atelier Theodorus de Vries, Atelier Nuenen, Salon Nune Ville, YouTube kanaal 'Peace Rose Cottage Productions' en niet in de laatste plaats het Vincentre. Ook hopen wij dat u De Nuenense Krant, voor en door Nuenenaren, na deze prachtige uitgave met nog meer aandacht zult lezen.

Ik bedank alle vrijwillige medewerkers voor hun bijdrage: Ad van Rooij, Ank Thijssen, Anneke de Laat, Annemiek Jongeneelen, Annemieke Netten, Berry Grooten, Dora van de Loo, Ellen Balemans, Erik Lesterhuis, Evita Nieuwdorp, Francisca Struyk, Frans Lammerts, Frans van den Bogaard, Frederika van Veen, Gemma Eerdmans, Geoff Naylor, Gerard

Netten, Gerda Vis, Gerdien Fokkema, Gofie van der Linden, Guna Andersone, Hanny van den Dungen, Hans Könemann, Harrie Lamers, Harrie van der Wielen, Henk van Rens, Henri Smits, Ineke van der Wijst, Ingrid Rovers, Jacqueline Bekkers, Jan van de Wiel, Jasper van der Toorn, Jean van der Wijst, Jeannette Bouwmans, Joanne de Graaff, Johan Nieuwdorp, John van de Griendt, Jos Verbunt, José Kreveld, Judith Schenderling, Julia Iding, Karin van Berkel, Kees Rovers, Ki Tan, Len Fraser, Liesbeth Deckers, Lineke van der Gaag, Maikel van der Heijden, Margriet Bastiaansen, Marianne Poulissen, Mario Raats †, Michael Koopman, Mieke Peters, Miepje van Uden, Nellie van Kemenade, Nelly Neijts, Peter Bastiaansen, Peter Herzberg, Peter van Overbruggen, Pieta Ulijn, Ralf Stultiëns, Rina Bekkers, Sabine Hendrikse, Simone van der Heiden, Suus de Werk, Ton Neijts, Ton Sommen, Trees Stohr, Ve Chania, Vera Hussaarts, Wilma Wijers Smeets, Wilma Zonneveld, Wim Renders en Jan Kees Lemkes.

Helaas is Mario Raats, begenadigd fotograaf en één van onze meest actieve medewerkers, recentelijk op 59-jarige leeftijd overleden. Een grote schok voor ons allen.

Vincent van Gogh blijft ons, bijna 130 jaar na zijn dood, nog steeds inspireren. Dat geldt in elk geval voor alle vrijwilligers die dit magazine hebben samengesteld en hopelijk ook voor u.

Ben Rezelman
projectleider VincentreSpecial

VOORWOORD

4 december 1883. Terwijl het Nuenense kroost - met klamme haartjes en verwachtingsvol pulserende rikketikjes rond de ouderlijke schoorsteenmantel gesitueerd - uitziet naar de inhoud van de juten zakken van de goedheiligman en diens vakkundig geschminkte entourage, arriveert ene Vincent van Gogh per boemel vanuit het Drentse Nieuw-Amsterdam op het toenmalige station op het Eeneind. De komende drieëntwintig maanden kiest hij domicilie bij zijn ouders in de fraaie, monumentale pastorie van de Nederlands Hervormde kerk aan de Berg te Nuenen. Het onthaal - allesbehalve op temperatuur - valt de zoon van Zundert zwaar: 'Er is een soortgelijk opzien tegen mij in huis te nemen als er zou wezen om een grooten ruigen hond in huis te hebben. Hij zal met natte pooten in de kamer komen - en dan, hij is zoo ruig. Hij zal iedereen in den weg loopen.- En hij blaft zoo hard.- Het is een vuil beest - kortom.'

Hoe anders is het anno 2019 gesteld met het imago van de rossige verver! Zijn verblijf op Nuenens grondgebied leverde niet minder dan 194 schilderijen op, waaronder het eerste meesterwerk van zijn hand, *De Aardappeleters*. Verder 313 tekeningen, 25 aquarellen en 19 briefschetsen. *Van Gogh Village* ontvangt plezierreizigers uit alle denk- en óndenkbare uithoeken van de globe: van Japan tot Tuvalu, van Zuid-Korea tot Paaseiland. Dat zij zich hier op dagelijkse basis kunnen laven aan de artistieke nalatenschap van onze fameuze ereburger, is zeker ook te danken aan het feit dat ons Brabantse openluchtmuseum óók met maar liefst 23 gebouwen en landschappen nog altijd doet denken aan het (bijna) tweejarige verblijf in onze contreien van de vermaarde postimpressionist.

De komende jaren wordt het Van Gogh-erfgoed binnen onze gemeentegrenzen naar een nóg hoger plan getild. Naast de structuurvisie *De Wereld van Van Gogh* - welke insteekt op de ruimtelijke kwaliteiten (van landschap, monumenten en erfgoed tot openbare ruimte en verkeer) in het gebied tussen het Park en molen De Roosdonck - zal ook het Vincentre, 'ons' eigen Van Gogh Museum, de komende jaren meer dan ooit een belangrijke rol gaan spelen. Om een bijdrage te leveren aan de ophanden zijnde uitbreiding van het museum aan de Berg, heeft de gemeente - mede dankzij steun van een unanieme gemeenteraad - een lening verstrekt aan Van Gogh Brabant. En hoewel er de komende jaren dus ontzettend veel Van Gogh-gerelateerde zaken op de rol staan, dienen alle betrokken partijen - de gemeente voorop - continu erop toe te zien dat onze lokale gemeenschap niet verwordt tot een *Volendam van het Zuiden*. Blijvende leefbaarheid van ons prachtige dorp dient - met name voor zijn inwoners en ondernemers - namelijk te allen tijde voorop te staan!

We staan aan de vooravond van vele kwalitatief hoogwaardige impulsen rondom het unieke erfgoed van 'onze' Vincent. Dat De Nuenense Krant samen met Vincentre juist nú deze prachtige glossy op eenieders deurmat laat ploffen, is volgens ons een waardevol geschenk voor de inwoners van Nuenen, Gerwen, Nederwetten en het Eeneind. Het gemeentebestuur hoopt dat u de hoogwaardige inhoud ervan tijdens herhaalde leesbeurten op waarde weet te schatten. En dat u zich de komende periode verder zult onderdompelen in de Nuenense periode van misschien wel de grootste kunstenaar die de wereld ooit heeft gekend. De 160 vrijwilligers van Vincentre vertellen u er vast graag meer over.

Ter afsluiting. Hoe lauw zijn ontvangst in het Nuenen van toen ook heeft mogen zijn, Vincent was maar wat fier op 'zijn' Nuenen. Hij schreef zijn broer en zielsverwant Theo dan ook niet voor niets: 'De mensen in Nuenen zijn goed voor mij geweest.'

Laten we dat - met gezamenlijke inspanningen - vooral zo houden!

Ralf M.M. Stultiëns
Wethouder

Aardappeleters op zolder

Glunderen van trots

Iedereen heeft van af en toe een moment van trots. Niet te veel natuurlijk, want dan krijgt het een bij smaak. Niet te weinig, want dan valt er niets meer te genieten en te vieren. Als bestuur en directie van de stichting Van Gogh Village Nuenen zijn we in ieder geval zo trots als een pauw. Met veel plezier lichten we dat toe.

Pastorie model

Trots op onze vrijwilligers

Museum Vincentre heeft ruim 160 vrijwilligers. Zonder hen bestond Vincentre niet. Zes dagen in de week zijn we open. Iedere dag worden bezoekers vanuit de hele wereld gastvrij onthaald. Persoonlijke aandacht speelt een grote rol. Dat wordt door veel bezoekers ontzettend gewaardeerd. We lezen dat terug in ons gastenboek, op Google en op TripAdvisor. Na vijf jaar op rij door TripAdvisor met 'uitmuntend' te zijn beoordeeld, staan we nu in hun Hall of Fame. Hoe trots kun je zijn? Heel erg trots.

Trots

Trots

Trots op Van Gogh

Misschien is Vincent van Gogh wel de grootste kunstenaar ter wereld. Zo niet, dan staat hij direct achter Picasso. Wereldwijd wordt er op internet de top-10 van meest bekende kunstenaars gemeten. Overigens, in deze top-10 staat Rembrandt op de zevende plaats. Vincent is bijna tien jaar kunstenaar geweest. Twee jaar daarvan woonde en werkte hij in Nuenen en hij maakte hier meer dan 25% van zijn werken. Geen wonder dat er in Nuenen veel locaties zijn die hij schilderde of die aan hem herinneren. Daar kunnen we gerust trots op zijn. In Amsterdam hangen zijn schilderijen; in Nuenen kun je op de plek staan waar hij 135 jaar geleden stond, en zien wat hij toen zag en schilderde...

Landschappen

Trots op Nuenen

Als inwoners van Nuenen mogen we heel trots zijn op Nuenen en op onze wereldberoemde inwoner. Je merkt het niet elk moment van de dag, maar toch speelt Vincent een rol in de manier waarop de buitenwereld naar Nuenen kijkt. Natuurlijk staan we bekend als 'dwers'. Maar was Vincent dat ook niet? Ook de gemeente is trots op Vincent. Dat blijkt recentelijk weer uit de structuurvisie 'De Wereld van Van Gogh' (het lint van het Park tot de Roosdonckse molen). En als de provincie Noord-Brabant Vincent van Gogh benoemt tot één van haar iconen, dan mogen wij allemaal heel trots zijn op onze plaatsgenoot.

Trots

Trots op De Nuenense Krant

Met dank aan De Nuenense krant, en trots op alle vrijwilligers. Zo willen wij deze intro graag afsluiten. Wij wensen u veel leesplezier!

Jan Kees Lemkes
Jan van Hout
Arno Aarts
Jeroen Veldkamp
Simone van der Heiden

Stilleven

Trots

Vincentre breidt uit

De toenemende stroom van bezoekers vraagt om meer ruimte en capaciteit om hen te ontvangen. Daarom gaat het Vincentre uitbreiden naast de huidige locatie. De aankoop was een hele opgave, waaraan de gemeente Nuenen, de provincie Noord-Brabant, veel bedrijven en particulieren in belangrijke mate financieel hebben bijgedragen.

Met de aankoop wordt ook nog een andere ambitie gerealiseerd: het beschermen en behouden van Van Gogh Monumenten voor toekomstige generaties. Ook het Vincentre is immers één van deze 39 Monumenten, omdat Vincent zich in dit voormalige gemeentehuis inschreef.

Het vooruitzicht van de uitbreiding geeft het grote team van vrijwilligers nieuwe energie. Dagelijks nemen zij op gastvrije wijze bezoekers van over de hele wereld mee in de voetsporen van Vincent. Hun bevoegdheid en professionaliteit maken veel indruk op de gasten. Gastenboeken worden met complimenten volgeschreven en TripAdvisor plaatst Vincentre nu in haar 'Hall of Fame' na vijf jaar continue met uitmuntend te zijn beoordeeld.

Lightlab

Ook de regionale economie profiteert van Vincentre en de uitbreiding. In Nuenen zelf merken we dit, maar ook in de Brainportregio. Het mooiste voorbeeld

is de samenwerking met ASML. Vincent van Gogh werd steeds weer uitgedaagd door de artistieke mogelijkheden van de werking van licht. ASML ook, namelijk door kunst en techniek dicht bij elkaar brengen. Dat gaat gebeuren in het Lightlab, dat straks in de uitbreiding van Vincentre een plek krijgt. Vooral de jeugd kan daar de mogelijkheden ontdekken van het licht. En wij bieden de medewerkers en relaties van ASML de mogelijkheid om in de voetsporen van die wereldberoemde kunstenaar te treden.

Staan waar hij stond en zien wat hij toen zag. Dichter bij Van Gogh kun je niet komen.

Van Gogh Brabant en Nuenen

De Stichting Van Gogh Village Nuenen is de stuwende organisatie achter het museum Vincentre. Deze zet zich in voor het behouden en ontsluiten van het erfgoed van Vincent van Gogh in Nuenen. De stichting is ook mede-oprichter van Van Gogh Brabant. Dit Brabantbrede samenwerkingsverband bundelt de krachten van het Vincent Van GoghHuis te Zundert, de Van Gogh Kerk in Etten-Leur, Vincents Tekenlokaal in Tilburg, Het Noordbrabants Museum en natuurlijk het Vincentre in Nuenen.

Door deze provinciale aanpak lukt het om te investeren in de herontwikkeling van Van Goghlocaties in Zundert, Etten-Leur en in Vincentre in Nuenen. Er wordt niet alleen geïnvesteerd in deze locaties; er wordt ook veel aandacht geschonken aan de ontwikkeling van educatiemateriaal voor het basisonderwijs tot aan de realisatie van een Van Gogh-fietsroutenetwerk.

Bezoekers

Van Gogh Brabant maakt gebruik van de expertise van de marketing-organisatie VisitBrabant voor het werven van binnen- en buitenlandse media, influencers en touroperators. De laatste jaren zien we daardoor steeds meer publicaties over Nuenen verschijnen. Daar is iedereen blij mee, want hierdoor neemt het aantal bezoekers toe. Die willen vaak ook iets eten of kopen en soms ook in Nuenen en omgeving overnachten.

Van Goghjaar 2015

Van Gogh Brabant was samen met haar partners van Van Gogh Europe uit België, Frankrijk en Nederland verantwoordelijk voor de organisatie van het Van Goghjaar 2015. Het succes van dat jaar heeft doen beseffen dat het van groot belang is om het erfgoed van Van Gogh te koesteren. Voor nu, maar zeker ook voor later. Voor onszelf, voor onze (klein)kinderen en voor de bezoekers uit Nederland en de rest van de wereld. Vanuit die gedachte zijn er in heel Brabant 39 Van Gogh Monumenten benoemd. Dat zijn meestal gebouwen, molens, etc. die Vincent in zijn werk heeft vastgelegd of die op een andere manier van belang waren voor zijn ontwikkeling. Parallel daaraan hebben de provincie Noord-Brabant, de betrokken gemeenten en de Brabantse erfgoedinstellingen een brede alliantie gevormd om eigenaren van het erfgoed van Van Gogh te laten beseffen hoe belangrijk hun eigendom is voor de nieuwe generaties.

Vincent Van GoghHuis te Zundert

Waardering

Van Gogh Brabant werkt vooral achter de schermen. De vrijwilligers van Vincentre zijn de gastheren en gastvrouwen die de bezoekers in Nuenen welkom heten en rondleiden. Van Gogh Brabant spreekt grote waardering uit voor het werk van alle vrijwilligers in de afgelopen 9 jaar in Vincentre.

Het Noordbrabants Museum

Van Gogh Kerk in Etten-Leur

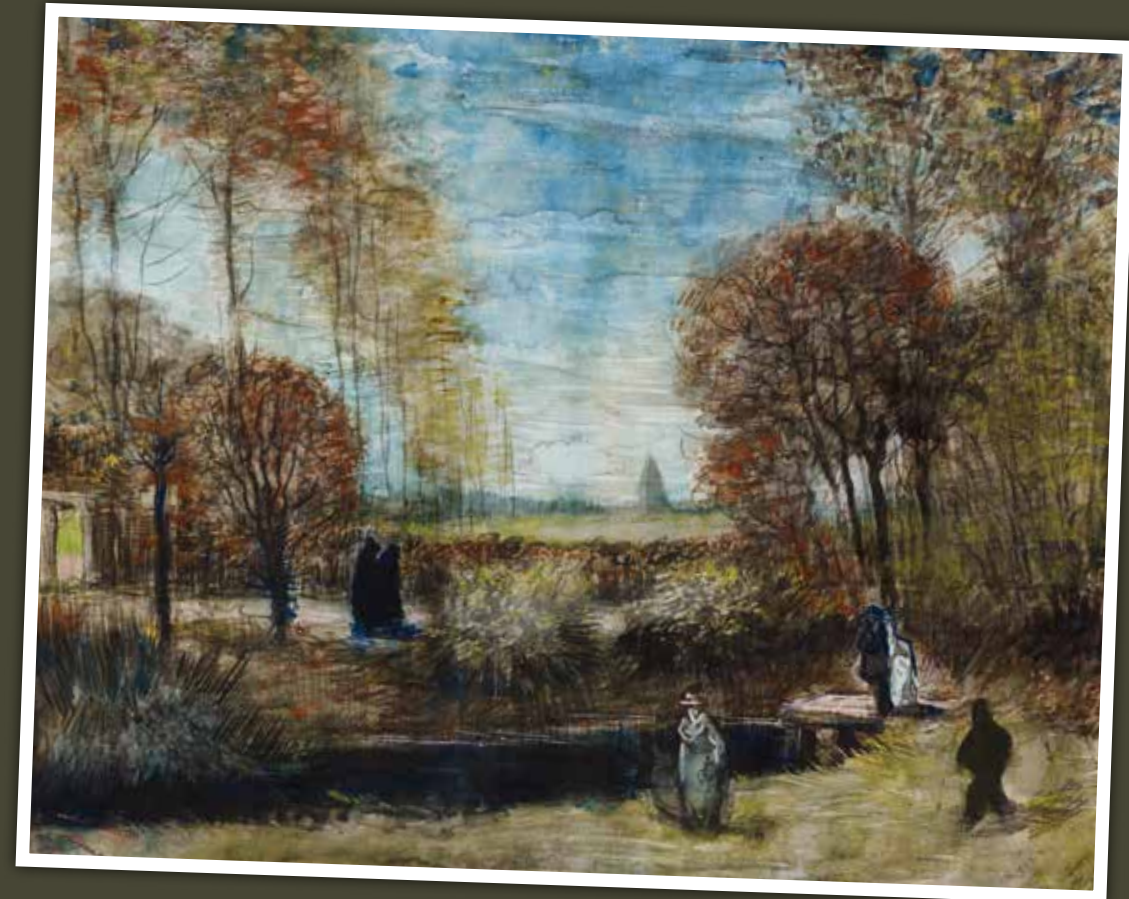

Tekenlokaal in Tilburg

'...donker dat toch kleur is'

Stilleven met flessen en een schelp,
november 1884 [JH 537; F 64]
-> Het Noordbrabants Museum, Den Bosch

De tuin van de pastorie
te Nuenen met figuren,
november 1885
[JH 954; F 1234]
-> Het Noordbrabants
Museum, Den Bosch

» *'...er is wat kleur betreft
leven in de brouwerij
gekomen.'*

BRIEF 497 aan Theo van Gogh. Nuenen,
Nuenen 30 april 1885

Populierenlaan,
oktober-november 1884 [JH 522; F 122]
-> Van Gogh Museum, Amsterdam (Vincent van Gogh Stichting)

Collse watermolen,
mei-juni 1884 [JH 488; F 48a],
-> Het Noordbrabants Museum,
Den Bosch

Met gepaste trots zijn wij sponsor en vertaalpartner van het Vincentre.

Vanuit ons kantoor in Nuenen leveren wij al jaren kwaliteitsvertalingen in meerdere talen voor Van Gogh-locaties in Brabant én de rest van Europa.

Maar we vertalen natuurlijk niet alleen over Vincent! Voor onze internationale klanten vertalen wij folders, websites, nieuwsbrieven en meer.

Laat u overtuigen en vraag vrijblijvend een offerte aan.

www.interlex.eu
contact@interlex.eu

creatief vertaalburo
interlex
language services

preferred partners and suppliers to

Ondernemend Nuenen samen met het Vincentre

Veel ondernemers en particulieren uit Nuenen c.a. werken samen met het Vincentre om de Van Goghbeleving tot een onvergetelijke gebeurtenis te maken. In feite stamt dit samenwerkingsmodel uit de tijd dat het Vincentre in 2010 werd opgericht en gezien het grote succes bestaat het heden ten dage nog steeds.

Voor bezoekende groepen worden extra activiteiten, precies op maat, georganiseerd. Het Vincentre is daarom een ideaal startpunt voor een dagje uit met familie, vrienden of collega's. Zo kunt u het Vincentre bezoeken, met een gids alle Van Goghlocaties bekijken en uw bezoek aan Van Gogh Village Nuenen uitbreiden met workshops, lezingen (vooral in de winter), proeverijen, lunch en diner. Kortom: arrangementen voor jong en oud met verschillende thema's.

Voorbeelden van op maat gemaakte groepsarrangementen

- Workshops, proeverijen en activiteiten
- Lezingen
- Activiteiten 'Vincentre op Maat' (lees verder in deze Special: 'Vincentre op maat' op pagina 39)
- Lunch
- Diner
- Overnachten

Veel ondernemers en particuliere initiatieven leveren een bijdrage aan genoemde groepsarrangementen

We noemen hiernaast een aantal Vincentre partners:

Horeca:

- Restaurant Olijf
- Restaurant Le Souris
- Auberge Vincent
- De Watermolen van Opwetten
- Comigo
- De Koffiedrinkers
- d'n kleine dommel
- Restaurant Ratatouille
- Restaurant Pezzaz
- Restaurant De Lindehof
- Boordhuys

Workshops:

- Atelier Nuenen
- John Geven Kookstudio
- Atelier Theodorus de Vries
- Gallerie Bonnard

Overig:

- Het Kosterhuisje
- Salon Nune Ville
- Van Goghkerkje
- Boordhuys

Partnerschappen die Nuenen c.a. ten goede komen

Het bijzondere aan deze partnerschappen is dat reservering, organisatie, vervoer en financiën allemaal door het Vincentre worden geregeld.

Informatie, reserveringen en boekingen

Aanvragen bij voorkeur per e-mail arrangementen@vgvn.nl of telefonisch: 040-7878431 op dinsdag t/m vrijdag van 10.00 tot 12.00 uur. Op deze dagen en tijdstippen kunt u ook informatie krijgen aan de balie in het Vincentre.

» *Het gaat mij hier in Brabant nog al wel, ten minste ik vind de natuur hier erg opwekkend.*

BRIEF 421 aan Antoine Philippe Furnée.
Nuenen, tussen zondag 6 en vrijdag 18 januari 1884

Toen Vincent dit schilderde, hadden wij de lamp al branden!

www.etbvankeulen.nl
040 - 290 71 50
elektro@etbvankeulen.nl

Parkhotel Auberge Vincent
Een hotel om thuis te komen

www.aubergevincent.com

Van Goghs schildervriend Anthon van Rappard in Nuenen

Toen Vincent in mei 1884 een atelier had betrokken bij koster Schafrat, kwam zijn schildervriend Anthon van Rappard naar Nuenen. Vincent en hij hadden elkaar in 1880 leren kennen op de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten in Brussel, waar zij beiden lessen volgden. Hun vriendschap zou vijf jaar duren.

Vincent van Gogh en Anthon van Rappard hadden beiden een voorkeur voor het thema van het alledaagse leven: mensen aan de arbeid, in al hun eenvoud en armoede. Zij werden vrienden 'in de kunst'. Maar één brief van Anthon veroorzaakte een breuk. Als Vincent hem in 1885 een litho stuurde, die hij gemaakt had van de Aardappeleters, verweet Van Rappard hem dat hij van mensen karikaturen heeft gemaakt.

Kunsthandel Art Dumay bracht Van Rappard terug naar Nuenen

Anthon logeerde in mei en oktober 1884 een aantal dagen bij Vincent in de pastorie. Ze trokken er samen op uit om te schilderen en te tekenen, bij de wevers en de watermolens. Vincent noemt in zijn brieven enkele werken die door Van Rappard tijdens die periode zijn gemaakt. Vincent en Anthon kozen gemeenschappelijke onderwerpen, zoals weefarbeid en garen winden. Soms zijn hun beider werken nauwelijks van elkaar te onderscheiden.

Vincentre en Art Dumay, een bijzondere vriendschap

Tussen het Vincentre en Art Dumay is in de afgelopen jaren een vriendschappelijke samenwerking ontstaan. Art Dumay adviseert en taxeert voor het Vincentre, maar houdt ook altijd oren en ogen open voor kunst die eigenlijk in Nuenen hoort. Zo is sinds eind 2014 het Vincentre in het bezit van een werk van Anthon van Rappard, gemaakt in zijn Nuenense schilderperiode van 1884. Dit schilderij 'Garen winden' is ontdekt door Kunsthandel Art Dumay. Na 130 jaar kwam dit werk dankzij 'De Vrienden van Van Gogh Village Nuenen' weer terug op zijn ontstaansplek in Nuenen.

Een echte Van Gogh verborgen?

Deze Van Rappard is heel bijzonder want door middel van een X-ray is een onderschildering gevonden van een stilleven. Van Van Rappard zijn echter geen stillevens bekend. Maar van wie is dit schilderij dan wel? Nader onderzoek door het Van Gogh Museum zal binnenkort meer duidelijkheid geven. Zou het een Van Gogh zijn?

Duikt er nog een nieuwe vriend van Vincent op?

Zoals gezegd is er regelmatig intensieve samenwerking tussen Art Dumay en het Vincentre, zoals bij de expositie in 2011 over de Brabantse en Haagse vrienden van Van Gogh. Zondag 15 december 2019 kan men door de kunstkeners van Art Dumay werken laten taxeren van de Brabantse kunstvrienden van Vincent van Gogh, zoals Anton Kerssemakers, Dimmen Gestel en Willem van de Wakker. We zijn benieuwd welke verrassing er op de schildersezal verschijnt.

TEKST: PETER VAN OVERBRUGGEN,
VOorzitter STICHTING
KUNSTFONDS VINCENTRE

KUNSTHANDEL
ART DUMAY

TAXATIES
RESTAURATIES
INLIJSTINGEN
ONLINE KUNSTVERKOOP

Over Art Dumay

Art Dumay is van oudsher een kunsthandel in Nuenen, al zijn we tegenwoordig naast kunsthandel ook een projectbureau. Zo bieden we taxaties, collectiebeheer, kunst gerelateerde evenementen en kunstbemiddeling door middel van online verkoop. Dat alles doen we niet alleen voor particulieren, maar ook voor collectioneers, bedrijven en instellingen.

Partner Vincentre

Art Dumay is al jaren, met *Trots*, een businesspartner van het Vincentre. Met regelmaat ontdekken wij samen mooie werken uit de tijd van Van Gogh of van zijn schildervrienden.

Schilderij Anton Kerssemakers

Op zondag 15 december organiseren we een taxatiemoment samen met het Vincentre, in de hoop dat er werken van schildervrienden van Vincent van Gogh ontdekt worden. U bent dan hartelijk welkom op zondag 15 december bij Art Dumay, Cockeveld 4 in Nuenen.

 GalerieArtDumay ArtDumay ArtDumay

Cockeveld 4
5672 AE Nuenen
040-2845208

www.artdumay.nl

De Lindespelers in café Schafrath. Foto: Mario Raats - CCC.FotoUnie.

De bewerkte foto. Bewerking: Mario Raats - CCC.FotoUnie.

■ Tekst: Hans Könemann/Atelier Nuenen

Atelier Nuenen is een schilderscollectief

Atelier Nuenen bestaat 10 jaar en is een schilderscollectief van ruim 60 enthousiaste kunstenaars uit Nuenen en omgeving, voor het merendeel met een gedegen opleiding.

Zij schilderen allen op hun eigen wijze, maar willen zich tevens verder ontwikkelen door samen te werken en elkaar te inspireren. Voor de leden worden interne cursussen en workshops, buitenschilderdagen en andere activiteiten georganiseerd. De kunstenaars exposeren geregeld en verzorgen daarnaast in samenwerking met het Vincentre schilderworkshops voor groepen.

Voor informatie over deze workshops, zie de website van Vincentre. Op www.ateliernuenen.nl vindt u meer informatie over de kunstenaars en voorbeelden van hun werken.

De bedrieglijke schoonheid van 1885

We weten allen hoe ongelofelijk arm de boerenarbeiders in 1885 waren. Vincent van Gogh heeft dat onnavolgbaar in beeld gebracht. Ondanks die armoede zijn zijn tekeningen en schilderijen van een grote schoonheid.

Mario Raats en Guna Andersone van CCC.FotoUnie en Desperado hebben met medewerking van Kees Rovers' Atelier Theodorus, de Lindespelers en café Schafrath uit Nuenen een hartverwarmend filmpje gemaakt op de muziek van 'Starry Starry Night' van Don McLean. Scan de QR code of ga direct naar YouTube: <https://youtu.be/dfcjexJ7CMs> om van deze video te genieten. Zo ziet u wat ervaren fotografen met fotobewerking kunnen realiseren.

Ank Thijssen/Atelier Nuenen

INTERVIEW

Een goed geoliede machine... TEAM BALIE, WINKEL EN HORECA

Het Van Gogh Museum Vincentre in Nuenen heeft ongeveer 160 vrijwilligers. Deze mensen zetten zich bijna dagelijks in om het Vincentre te maken wat het nu is. Wij, Gemma Eerdmans en Ben Rezelman, zetten deze vrijwilligers graag in het 'Van Gogh-zonnetje'. We hebben enkele vrijwilligers, verdeeld over verschillende disciplines, geïnterviewd. Het is indrukwekkend te zien hoe gemotiveerd, professioneel en vooral enthousiast deze mensen vorm geven aan hun opdracht. We hopen ook dat wij alle lezers van deze VincentreSpecial kunnen laten zien hoe het Vincentre in Nuenen georganiseerd is.

We zijn in gesprek met Lineke van der Gaag, Liesbeth Deckers, Hanny van den Dungen, John van de Griendt, Ellen Balemans en Pieta Ulijn.

Ik kom altijd met plezier en vind het ook leuk om vreemde talen te spreken

Liesbeth: 'In 2002 ben ik begonnen in het documentatiecentrum. Een mooie manier om in Nuenen de mensen te leren kennen en ook de wereld van Van Gogh. Motivatie is nog steeds het ontmoeten van mensen vanuit verschillende invalshoeken.' **Pieta:** 'Ik was met pensioen en vroeg me af, wat wil ik nog meer gaan doen, naast sporten en wandelen? Ook ik kwam eerst bij het documentatiecentrum en ging daarna mee naar Vincentre. Ik vind het ontzettend leuk om al die mensen hier rond te leiden, ook de buitenlandse toeristen. Ik stuntel soms wat met de taal, maar ik vind het superleuk.' **Ellen:** 'Als kind was ik al in Van Gogh geïnteresseerd, dus toen ik een jaar of zes, zeven geleden de oproep voor vrijwilligers las, heb ik me meteen aangemeld.' **John:** 'Sinds 2016 ben ik weer terug in Nuenen, nadat ik 47 jaar in Amerika had gewoond. Ik wist eigenlijk heel weinig van Van Gogh. Je reed wel langs zijn voormalige woning, maar ja... En ondertussen is Van Gogh een 'industrie' geworden. Ik vond het geweldig interessant al die aandacht en besloot me er eens in te verdiepen. Ik heb een heel nieuwe waardering voor hem gekregen. Doordat ik vloeiend Engels spreek, heb ik heel leuke gesprekken met buitenlandse toeristen.' **Lineke:** 'Ik had ontslag gekregen bij mijn werkgever en was daar verdrietig over. Ik wilde m'n zinnen wat verzetten en mij werd aangeraden om me bij Vincentre aan te melden. Dat heb ik gedaan. Toen zat ik hier bij zes dames en wat bleek, die hadden allemaal een ontslag achter de rug. Dat was in 2013 en vanaf die tijd ben ik hier werkzaam, met heel veel plezier.' **Hanny:** 'Ik heb 43 jaar gewerkt bij dezelfde baas en ben toen opgehouden. Ik had er geen zin meer in en wilde iets leuks gaan doen. Als 15-jarig meisje was ik al geïnteresseerd in van Gogh en toen heb ik zelf bij Vincentre gevraagd, of ze nog iemand zochten. Dat was zo. Het is zo'n gezellige club hier. Ik kom altijd met plezier en vind het ook leuk om talen te spreken.'

Je kijkt ze even in de ogen, dan weten mensen dat ze gezien zijn

Hanny doet de balie, zit bij de horecagroep en bij educatie. 'Zo mooi om kleine kinderen al te motiveren om naar kunst te kijken.' Lineke doet de balie en ook horeca. 'Soms zit je met een club mensen en hoor je dat ze uit een bepaald deel van het land komen. Dat kan dan ineens zo'n mooie klik geven.' John doet vooral baliewerk. De contacten daaromheen en de

gesprekken die hij met de mensen heeft, maken het voor hem heel interessant. Jullie hebben een groot assortiment hè? 'Ja, ik sta er altijd van te kijken wat mensen kopen, ook veel boeken.' En als mensen naar arrangementen vragen? 'Daar hebben we brochures waar die ze kunnen inzien.' Ellen doet voornamelijk baliewerkzaamheden. 'Vooral de contacten met de mensen en de verschillende talen die je kunt spreken, waarbij Frans voor mij een uitdaging is, maken het zo mooi.' Moet je veel weten over van Gogh? 'Het helpt wel, zeker in de gesprekken met mensen.' Pieta heeft er, vooral door de contacten die je daardoor hebt, eveneens voor gekozen om balie en winkel te doen. 'Als je ziet dat ze zoekende zijn, spreek je ze aan. Mensen in een rolstoel kun je even op weg helpen met de lift. Dan ontstaan mooie verhalen.' En ook Liesbeth houdt zich bezig met balie en winkel. 'Je begroet de mensen die binnenkomen en kijkt ze even in de ogen. Zo weten mensen dat ze gezien zijn.'

Het is fijn dat de museumjaarkaart ingevoerd wordt bij Vincentre

De groep is het erover eens dat het fijn zou zijn als de museumjaarkaart ingevoerd wordt bij Vincentre. **Liesbeth:** 'Verder zou het een goede zaak zijn als nog meer mensen, ook hier uit Nuenen, weten wat we allemaal te bieden hebben.' Pieta geeft aan dat meer faciliteiten, zoals meer toiletten, prettig zou zijn. 'Verder loopt het goed. De lijnen zijn kort en ik hoop dat dat zo blijft.' Ellen geeft aan dat er behoefte is aan een veel grotere ruimte. 'Het is nu al vaak te krap.' **Lineke:** 'Ondanks dat het groter zal gaan worden, verwacht ik wel dat we een hechte groep blijven. Horeca, maar ook het baliewerk en de winkel zouden wel eens een andere invulling kunnen gaan krijgen.' **Liesbeth:** 'Met de overgang van het documentatiecentrum naar Vincentre, waren we ook bang voor de veranderingen en kijk hoe het gegaan is.' Hanny geeft aan dat het toch de bedoeling is om meer mensen binnen te krijgen. 'De gezelligheid blijft wel, we zijn gewoon een leuke club bij elkaar.'

INTERVIEW: GEMMA EERDMANS EN
BEN REZELMAN
ILLUSTRATIE: GERDIEN FOKKEMA/
ATELIER NUENEN

Vincent van Gogh was in Nuenen en omgeving een echte wandelaar

Op pad met Frans van den Bogaard

Nadat Vincent met de trein in Nuenen was aangekomen, liep hij via de Refelingse Heide en de Oude Kerkdijk naar de woning van zijn vader en moeder aan de Berg.

Vaak moet hij gelopen hebben over het nog steeds bestaande pad Achter de Heggen naast de pastorietaan, de terugweg naar zijn atelier. Hij maakte hiervan meerdere tekeningen.

Vincent loopt via 'Achter de Heggen' in noordelijke richting en komt dan in de Beekstraat, gaat linksaf en passeert het eerste gemeentehuis van 1734, dat ook dienst heeft gedaan als café met de welluidende naam 'Het versleten verstand'. Rechtsaf de Papenvoort in, waar zich het briefgaardershuisje bevindt. Van daaruit stuurde hij altijd zijn brieven, tekeningen en schilderijen naar zijn broer in Parijs.

Hij passeert het huisje van de families De Groot en Van Rooij aan de Gerwenseweg. Daar woonden de personen die poseerden voor het belangrijkste schilderij uit zijn Nuenense periode 'De Aardappeleters'.

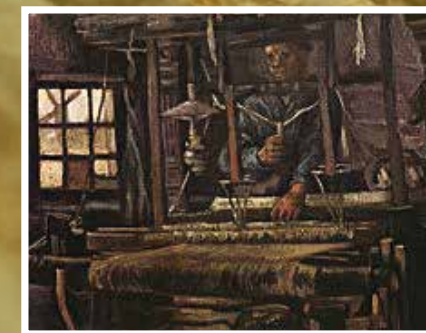
Vincent komt bij het Van Goghkerkje, waar zijn vader dominee was. Vincent heeft het kerkje geschilderd voor zijn moeder toen zij haar rechter dijbeen had gebroken.

Na overleg met zijn vader kreeg hij toestemming om in de mangelkamer zijn atelier te vestigen. Deze ruimte was het startpunt van vele wandelingen. Bijna iedere dag was hij onderweg met potlood en aantekenboek, om op vele plaatsen schetsen te maken, die hij dan later uitwerkte in zijn atelier.

Dan verlaat Vincent het dorp en gaat op weg naar Gerwen. Hij passeert de oude windmolen uit 1884 (nu 'De Roosdonck') die hij nog schilderde door het raam van één van zijn geliefde wevers Pieter Dekkers. Deze woonde aan de Rijt, een weggetje dat nog steeds hetzelfde is als in de tijd dat Vincent hier liep. In Nuenen woonden meer dan 400 wevers en die pasten precies in de interessesfeer van Vincent: eenvoudige mensen.

Op zijn wandelingen maakte Vincent veel schetsen in het buitengebied van Nuenen, die hij later thuis uitwerkte. Hier populierenlanen met een doorkijk naar Nederwetten en Nuenen

Zijn wandelingen brachten hem natuurlijk ook bij de begraafplaats, waar in 1885 zijn vader begraven werd.

De mangelmaker gezien vanuit de tuin.

Ook zette hij vele stappen in de tuin van de woning. Met 23 schilderijen en tekeningen als resultaat.

'De pastorietaan met sneeuw.'

Vincent van Gogh was in Nuenen en omgeving een echte wandelaar

In Gerwen maakt hij een tekening van de oude Sint-Clemenskerk.

Natuurlijk ging hij dan ook even aan bij zijn geliefde Margot Begemann, die naast het domineeshuis woonde in huize Nune Ville aan de Berg.

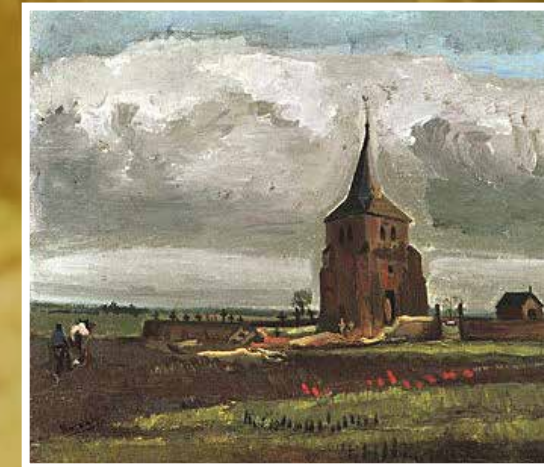
De Opwettense en de Collse watermolen waren eveneens geliefde schilderobjecten tijdens zijn wandelingen in de omgeving van Nuenen

Hij was vele dagen in het natuurgebied Nuenense Broek te vinden, op zoek naar onderwerpen.

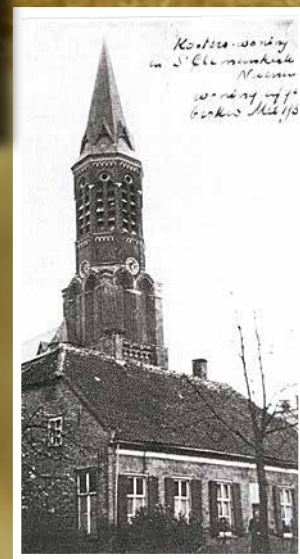
In maart 1884 huurde hij bij koster Johannes Schaftrat van de katholieke kerk twee kamers en richtte daar zijn atelier in. Hier schilderde hij ook 'De Aardappeleters'. Nadat zijn vader was overleden in maart 1885 heeft hij hier ook gewoond.

Op zijn vele tochten maakte hij ook schetsen van de oude toren die hij zeker dertig maal tekende en schilderde.

Op terugweg naar zijn atelier passeerde hij weverij Begemann aan de Berg. Daar werden na Vincents vertrek naar Antwerpen kisten bewaard met achtergelaten tekeningen en schilderijen.

De boom die geen Van Goghboom was

Wetenswaardigheden rond het Van Goghhuis

In de fraaie pastoriëtuin, die Vincent van Gogh vanuit diverse hoeken in beeld had gebracht, stond al heel lang een bijzondere perenboom. Een bijzondere boom, omdat hij een gedraaide stam had. Bij bepaalde boomsoorten, zoals juttepeer en kastanje, kan zogeheten 'draaigroei' voorkomen, zoals dus ook bij deze perenboom.

Maar vooral ook bijzonder, omdat iedereen er vast van overtuigd was, dat deze grillige boom door Vincent van Gogh in zijn Nuenense tijd meerdere keren vereeuwigd was. Groot was dan ook de paniek, toen in 1959, vlak na de grote restauratie van de pastorie, de gemeente Nuenen het plan had opgevat om woningbouw te plegen, uitgerekend in de tuin van de pastorie en van Nune Ville. Een storm van protest steeg op. Gelukkig werden - vooral na alarmerende berichten in de landelijke pers - de onzalige uitbreidingsplannen van de gemeente afgeblazen. De boom bleef gespaard.

Tweede kappoging

Maar in 2007 kwam de perenboom weer in het nieuws. De boom was door schimmelziekte aangetast en afgestorven. Dominee Ad Wijlhuizen vroeg daarom een kapvergunning aan. Maar de Van

Goghliefebbers kwamen wederom in opstand. De door Van Gogh getekende en geschilderde boom omhakken, ook al was die zo dood als een pier? Neen, uitgesloten! Zowel kunstkeners als boomdeskundigen bogen zich over de kwestie. Van Goghexperts misten in de boom de typische knik, die Van Gogh op een tekening had afgebeeld. Er rees dus twijfel aan de identiteit. Een boomonderzoek moest uitsluitsel geven: was dit nu wel of niet een 'Van Goghboom'? Dendrologen verwijderden een schijf uit de boom en zij kwamen op ongeveer honderd jaarringen. De boom was dus na Vincents verblijf in Nuenen geplant.

Het oordeel werd geveld: de 'beuk kon erin!' Om het toch een beetje goed te maken, liet de dominee wel een nieuwe perenboom planten.

DOOR: PETER VAN OVERBRUGGEN

➔ *Ze zullen mijn werk later toch wel kennen,
en ze zullen over mij nog wel eens wat schrijven,
als ik dood ben, daar zal ik, als ik tijd van leven
heb wel voor zorgen*

Herinnering van Anton Kerssemakers
aan uitspraak van Vincent

MEEHELPEN EN MEEDOEN MET ONS VINCENTRE?

Stichting De Vrienden van Vincent van Gogh & Nuenen bestaat nu ruim 10 jaar. Bedrijven en particulieren helpen ons met hun jaarlijkse bijdrage om bepaalde objecten te verwerven, die wij aanbieden aan het museum Vincentre.

Projecten

Inmiddels zijn er veel projecten gefinancierd door De Vrienden. Enkele voorbeelden:

- Aankoop van diverse schilderijen van Anton Kerssemakers.
- Aankoop van een bijna echt schilderij van Van Gogh, 'de Oogst'. Eigenlijk is het een bijzonder hoogwaardige 3D-reproductie, uitgegeven door het Van Gogh Museum en geproduceerd door Fujifilm. Alleen de conservatoren van het Van Gogh Museum kunnen deze reproductie onderscheiden van het echte schilderij. Elk scheurtje, elke klodder verf ziet er in de reproductie hetzelfde uit als op het origineel.
- Bijdrage bij de verwerving van het schilderij 'Garen winden' van Anton van Rappard.
- Aankoop 'Ontdek Vincent'-tafel. Dit is een groot interactief beeldscherm waarop van alles te leren valt over Van Gogh. Soms op serieuze wijze, soms in de vorm van spelletjes. Onderwerpen zijn: stamboom, schilderijen, tijdlijn, locatiespel en de pastorietaan. Maar ook een memoryspel, puzzel en quiz ontbreken niet. Spelenderwijs leren jong en oud van alles over Vincent.

Activiteiten

Tegenover de jaarlijkse bijdrage staan de nodige, vaak gratis activiteiten. Zo organiseren we lezingen, films, workshops en gezellige contactmomenten. Daarnaast wordt vier keer per

jaar een digitale Nieuwsbrief uitgegeven. Bovendien heeft een Vriend gratis toegang tot ons museum Vincentre.

Wordt u ook Vriend?

Wij kennen Vrienden, Gezinsvrienden en Businessvrienden. Als Vriend betaalt u € 30 per jaar. Voor het hele gezin koopt u een gezinskaart voor € 50 per jaar. Voor Businessvrienden zijn andere tarieven van toepassing (op aanvraag).

U kunt lid worden door te mailen naar Vrienden@vgvn.nl. Of kijk op www.vgvn.nl en klik in de gele rechterkolom op Vrienden. Daar kunt het inschrijfformulier invullen.

Het bestuur van De Vrienden van Vincent van Gogh & Nuenen heet u van harte welkom!

Leen Vis,
voorzitter

De Nuenense Krant en multimedia

Samen met deze VincentreSpecial verschijnt ook een aantal foto- en filmseries. Alle lezers hebben toegang tot dit bijzondere materiaal via een speciale 'afspeellijst' op YouTube.

Hoe kom je op de YouTube-afspeellijst VincentreSpecial?

Dit kan op twee manieren:

1. Scan met een smartphone of tablet de QR-code(*).
Je vindt dan snel de afspeellijst VincentreSpecial.
2. Zoek op YouTube naar Peace Rose Cottage Productions.
Ga naar de afspeellijst VincentreSpecial.

(* Een QR-code is soort streepjescode waarmee snel en automatisch een bepaalde internetpagina op je scherm verschijnt. Je hoeft verder niets

meer in te vullen. De letters QR zijn een afkorting van Quick Response (snel antwoord). Deze code is steeds vaker terug te vinden op posters, in tijdschriften en weekkranten, zoals in De Nuenense Krant en ook in deze VincentreSpecial. Bij sommige artikelen in deze uitgave

In deze afspeellijst vind je al het foto- en filmmateriaal dat gebruikt is om deze VincentreSpecial te maken. Veel kijkplezier.

vind je een QR-code die je direct naar de bijbehorende foto's of films brengt. Heel handig. Het scannen van een QR-code met een smartphone is heel gemakkelijk. Met de nieuwere toestellen hoef je slechts de ingebouwde camera op de QR-code te richten. De rest gaat vanzelf. Als dat niet lukt, kun je daarvoor een gratis app downloaden. Bijvoorbeeld 'QR-Scanner'.

Fotoboeken

Met het vele fotomateriaal voor deze VincentreSpecial zijn boeiende fotoboeken in de maak. Deze boeken zijn voor alle lezers te bestellen. Stuur daarvoor een mail met uw naam en adres naar info@denuenensekrant.nl. U ontvangt dan informatie over de prijs en de verkooppunten van deze fotoboeken.

Ki Tan fotografie, Ben Rezelman video, de Lindespelers ensceneringen

De wereld van Van Gogh nagespeeld

'De Lindespelers'. Foto: Joanne de Graaff CCC.FotoUnie.

In de afgelopen weken heeft een tiental fotografen van de CCC.FotoUnie, onder leiding van Ki Tan, samen met een aantal Lindespelers, diverse ensceneringen in beeld gebracht. Scenes uit de tijd van Vincent van Gogh werden op diverse plekken nagespeeld, gefotografeerd en gefilmd. Dat gebeurde in het Van Goghkerkje, de Clemenskerk, de kapel van de Clemenskerk, café Schafrath en in de prachtige Nuenense natuur.

De foto's, onbewerkt en bewerkt, zijn gebundeld in een fotoboek en zullen op termijn verkrijgbaar zijn. Voor meer informatie, mail naar info@denuenensekrant.nl en u ontvangt van ons informatie over deze fotoboeken, de prijs en waar deze fotoboeken gekocht kunnen worden.

De samengestelde videoclips kunnen bekeken worden door onderstaande QRcode* te scannen met je smartphone of tablet. [* Voor uitleg over QR, zie elders in deze special.] Om de filmpjes te bekijken, kun je in YouTube ook direct naar Peace Rose Cottage Productions afspeellijst VincentreSpecial gaan. Een korte samenvatting van 'the making of' is eveneens te zien op YouTube.

INTERVIEW

Een goed geoliede machine... DE SLEUTELHOUDERS ZIJN DAG-MANAGERS

We zijn in gesprek met Henk van Rens, Anneke de Laat en Marianne Poulissen.

Van Gogh liep altijd al door mijn leven

Anneke: 'Ik heb veertig jaar aan de overkant gewerkt bij de Rabobank. Nadat ik gestopt was, wilde ik niet in een gat vallen en dus tijdelijk iets gaan doen.' Dat tijdelijke is inmiddels al tien jaar. Haar liefde voor Vincent is gegroeid. 'Ik was helemaal nog niet zo op de hoogte in het begin. Maar gaandeweg ben ik er, zeg maar, verliefd op geworden en is Vincentre mijn hobby geworden.' Haar motivatie is vooral het ontmoeten van al die leuke mensen die langskomen voor een dagje uit. En je bent sleutelhouder hè? 'Ja, en dat is wel meer dan een dagdeel verantwoordelijk zijn, nadat je de deur hebt opgedaan. We behoren onder andere ook EHBO te kunnen verlenen.'

Hoeveel mensen stuur je op zo'n dag aan? 'Dat zijn er drie. Je ondersteunt ook grote groepen, als die komen. Je doet een woordje in het Engels of Duits. Geweldig leuk. Maar... je doet het allemaal samen.' Henk: 'Ik had een oud-collega die werkte bij het oude Koetshuis. Toen we wisten dat het Vincentre er ging komen, vertelde hij dat ze daar wel administratieve hulp konden gebruiken.' Henk is accountant geweest en heeft meegeholpen met de opbouw van de organisatie. Vrij snel is hij ook sleutelhouder geworden. Oefen je het accountancy vak hier nog uit? 'Ik zit nu in het telteam. Het telteam maakt elke maandagochtend de kas op en er wordt maandelijks een financieel overzicht gemaakt.' Henk is op meerdere fronten actief bij Vincentre. Hij is ook penningmeester bij de Vrienden van Van Gogh, en secretaris van het kunstfonds van Van Gogh.

Marianne: 'In 2009, toen ik al bij het documentatiecentrum betrokken was, kwam het verzoek of ik wilde meedoen aan het levenspanorama schilderen. Ik werd gevraagd door Fien van Grotel. Toen heb ik een van de schilderijen gemaakt, de sterrenhemel. Maar van Gogh liep altijd al door mijn leven. Mijn eerste stuk op school was het zelfportret van hem.' Ook vertelt Marianne over de ludieke opening destijds, in pyjama, maar eigenlijk raakt ze in haar enthousiasme niet uitgepraat.

Vertellen over het gezin van Van Gogh

Marianne houdt zich, naast dagmanager zijn, ook bezig met educatie. 'Ik vertel graag en weet veel meer dan hier gepubliceerd is, bijvoorbeeld over het gezin van Van Gogh. Daar vertel ik dan over, maar alleen als mensen dat ook willen. Heel weinig mensen wisten dat het de schoonzus van Vincent was, de vrouw van Theo, die hem zo beroemd heeft gemaakt. Zij was degene die naar meneer Bremmers ging en zei: Ik heb hier een paar schilderijen die in het Kröller Müller kunnen. Daar zijn ze voor het eerst geëxposeerd.'

Ik was heel blij met de topdeal van ASML

Anneke: 'Er zullen meer bezoekers komen en dat hoop ik ook. Wat we nu doen, is prima. Ik hoop dat we naar de toekomst onze identiteit blijven behouden. Laagdrempelig dus. En dat het over Van Gogh en de burens van Van Gogh blijft gaan.' Worden jullie gehoord? Vragen ze wat jullie willen? 'Jazeker hoor.' Henk

vult aan: 'De laatste jaren is het Van Gogh Brabant dat de beleidslijnen uitzet. Je hebt Etten-Leur, Zundert, Nuenen en dat moet elkaar aanvullen. Ik zeg altijd: voor schilderijen moet je naar Amsterdam en het Kröller Müller gaan, maar hier in Nuenen moet je iets hebben wat die twee musea niet hebben. Nuenen is dan net een soort openluchtmuseum.' De bestseller 'Op pad met Vincent' is een mooi, betaalbaar naslagwerk, samengesteld door een aantal mensen van Vincentre. Jullie kijken heel positief naar de toekomst. Marianne: 'Ik was heel blij met de topdeal van ASML. Ik zei tegen Simone, we moeten ook VDL proberen binnen te halen. Van der Leege is ook hier in Nuenen geboren, in Het Klooster.'

INTERVIEW: GEMMA EERDMANS EN BEN REZELMAN
ILLUSTRATIE: FREDERIKA VAN VEEN/
ATELIER NUENEN

» *Ik geloof dat hoe meer men omgaat met de natuur zelf - hoe dieper men er in doordringt.*

BRIEF 439 aan Anthon van Rappard. Nuenen, op of rond dinsdag 18 maart 1884

Naturbegraafplaats Schoorsveld

Een prachtige plek in de rust en schoonheid van de natuur

In het zuidelijkste puntje van Brabant, nabij de Strabrechtse Heide, ligt naturbegraafplaats Schoorsveld. Een prachtig natuurgebied met open velden, bossen en prachtige vennen. In dit bijzondere gebied kun je nu al zelf of samen met je partner een plekje vastleggen, voor later. Een plek die voor altijd van jou is, in het mooie open veld, of bij een fris geurende douglasspar. Een plek die onderdeel is en blijft van de natuur. Samen met Natuurmonumenten zorgen we ervoor dat deze plek voor altijd behouden blijft.

Een eeuwige plek in de natuur:

- Eenmalige kosten. Je kunt de plek nu al aanschaffen. Daarna zijn er geen extra uitgaven meer omtrent het graf.
- Geen zorgen of kosten voor nabestaanden over grafverlenging of onderhoud. Schoorsveld heeft enkel eeuwigdurende grafrechten, die niet meer verlengd hoeven te worden. De natuur zorgt voor de plek.
- Je bent vrij om een plek te kiezen die bij jou past.
- Juridisch goed geborgd door de notaris voor nu en in de toekomst.

Misschien heb je al eens gelezen of gehoord over naturbegraven. Maar wat is dat nou precies, een naturbegraafplaats? Wat zijn de verschillen met traditioneel begraven? En waarom is het zo prettig om nu al te kiezen voor een plekje? Je bent van harte welkom om eens langs te komen. We vertellen je graag over deze mooie plek en de mogelijkheden. Ook kun je in alle rust een wandeling maken door het gebied, samen met ons of juist alleen.

Ons informatiecentrum is 7 dagen in de week geopend: maandag – zaterdag 9.00 tot 17.00 uur en zondag van 11.00 tot 16.00 uur. Je bent van harte welkom, de koffie staat klaar.

Naturbegraafplaats Schoorsveld is ook per fiets goed bereikbaar en ligt aan verschillende bestaande fietsroutes. Wellicht mooi om ons al fietsend een keer te bezoeken.

Naturbegraafplaats
Schoorsveld

Somerenseweg 116, Heeze, 040 303 23 00, www.schoorsveld.nl

Natuurmonumenten

INTERVIEW

Een goed geoliede machine... TEAM PERSONEELSZAKEN

We spreken met Judith Schenderling, Annemieke Netten, Eva van Nieuwburg, Johan Nieuwdoorn en Wim Renders

Het Vincentre heeft ook een team personeelszaken. Wij spraken met de leden van dit team, dat het wel en wee van alle vrijwilligers in het oog houdt. Judith is daarvan de coördinator. Zij werkt graag met mensen en heeft interesse in kunst. 'Daarom heb ik tweeënhalf jaar geleden bij Vincentre gesolliciteerd naar aanleiding van een advertentie.' Diezelfde belangstelling geldt ook voor Annemieke: 'Ik heb veel interesse in kunst en cultuur en daardoor voel ik mij erg betrokken bij het Museum Vincentre.' Het was voor haar in mei 2013 een goede aanleiding om vrijwilligster bij het Vincentre te worden.

De broer en zus van Wim waren al bij het Vincentre. Na 60 jaar actief te zijn geweest in de muziek, is hij via het Vincentre overgestapt naar de kunst en Van Gogh in het bijzonder. Naar aanleiding van een kroonjaar kwam Evita, via een arrangement, in aanraking met de activiteiten bij het Vincentre. Zij kwam tot de conclusie dat ze dat werk ook wilde doen. Nu, zes jaar later, is ze nog steeds dik tevreden met die keuze. Johan was en is nog steeds actief voor het SeniorWeb Nuenen. 14 Jaar geleden is hij begonnen in het Van Gogh-documentatiecentrum. De overgang naar het Vincentre heeft zijn werk alleen maar leuker gemaakt.

Duizend-en-één dingen

Johan verzorgt het agendabeheer, het bijhouden van de database en de registratie van diensten. Samen met Judith zorgt hij ook voor de nieuwe vrijwilligers. Annemieke en Evita zorgen samen voor extra personeel dat gewenst is bij grote arrangementen, zoals moonlightshopping en andere activiteiten waar het Vincentre bij betrokken is. Wim vervangt Johan als hij op vakantie is. Omdat hij ook handig is met de computer, is Wim vaak de samensteller van rapporten en procedures. Bovendien verzorgt hij ook het VV-gedeelte van Vincentre. Alle vijf zijn deze vrijwilligers ook sleutelhouder ofwel dag-gastvrouw/heer. Samen houden zij zich bezig met wel duizend-en-één-dingen.

Toekomst veelbelovend

Annemieke verheugt zich al op de uitbreiding van het Vincentre. Zij verwacht een gezonde toename van activiteiten in een ruimere opzet. Judith opteert voor meer jonge vrijwilligers. Ook Wim benadrukt de noodzaak daarvan. Evita denkt dat het voor de toekomst toch noodzakelijk is om vaste krachten aan te nemen. Daarvoor kan men te rade gaan bij andere musea. Johan bevestigt dat soortgelijke musea ook over vaste krachten beschikken.

INTERVIEW: GEMMA EERDMANS EN
BEN REZELMAN
ILLUSTRATIE: ELS VAN AMELSFORT/
ATELIER NUENEN

Hypotheek | Verzekeringen | Pensioenen

Veldsink advies in de buurt, daar heb je wat aan.

Je bent welkom op Park 26 - 28 in Nuenen, óók zonder afspraak. Bel 040 - 26 35 900 of e-mail naar nuenen@veldsink.nl.

vertrouwd, verzekerd, Veldsink.

Een goed geoliede machine... TEAM HORECA

We spreken met Len Fraser en Margriet Bastiaansen.

Ik vind het hartstikke leuk

Len is tweeënhalft jaar geleden begonnen bij Vincentre. Hij was vanuit Helmond naar Nuenen verhuisd. 'Ik kende Nuenen van verhalen, maar kende er verder niemand. Ik wilde socialiseren en me graag nuttig maken. Een goede reden om hier te gaan werken, maar het ging me ook om de inhoud van de functie. Ik lonkte naar de horeca, maar ook naar de functie van sleutelhouder. Ik heb een restaurant gerund waar ik, als eigenaar, ook de eindverantwoordelijkheid had. Ik heb me aangemeld en wilde in het begin eigenlijk alleen maar bar- en baliediensten draaien. Maar na een week zeiden ze al dat ze sleutelhouders tekort kwamen. Na even over en weer in gesprek te zijn geweest, zei ik, oké, dan doe ik dat. Naast coördinator horeca werd ik ook sleutelhouder.'

Margriet had al allerlei vrijwilligerswerk geprobeerd en kwam uiteindelijk bij het documentatiecentrum terecht. Daar was ze veel alleen en Margriet heeft mensen om zich heen nodig, dus toen ze hoorde dat het Vincentre er zou komen, meldde ze zich aan. Na de taakverdeling bleef alleen horeca over: 'Ik ga dat wel proberen.' Acht jaar is Margriet coördinator horeca geweest. 'Er kwamen meer arrangementen en het werd steeds drukker. Ik wilde de verantwoordelijkheid niet meer hebben.' En toen kwam Len in beeld. 'Op de achtergrond blijf ik nog wel wat doen. En verder ben ik hier gewoon sleutelhouder en baliemedewerker. Ik vind het hartstikke leuk.'

Bij speciale aangelegenheden wordt de cateraar ingeschakeld

Wat doe je zo de hele dag? Margriet: 'Ik werk hier op dinsdagmiddag en dat blijkt een rustige middag.' En de bestellingen voor de horeca? 'Dat werd voor mij een te zware verantwoordelijkheid, zeker met de avondarrangementen er bij. Dat doet Len dus nu.'

Met de arrangementen worden soms broodjes geserveerd. Regel jij dat met de overkant Len? 'Dat ligt primair bij arrangementen. Als er een avondpartij is, dan regelen Annemieke en Evita de basis, zij zijn projectverantwoordelijke en schakelen personeel in. Bij speciale aangelegenheden wordt de cateraar gevraagd om spullen te leveren. Ik doe de lunches en met name de drank. Ik regel dat de drank op voorraad is. Als Vincentre hebben we geen horecavergunning, dus er wordt geen sterke drank geschonken.'

Is de huidige groep van vijftig horecamedewerkers voldoende voor de toekomst?

Wat gaat in de toekomst veranderen, denk je, als jullie groter worden? Len: 'Er is een aantal opties denkbaar. We worden groter, commerciëler wellicht. Dus je moet je afvragen of je dat kunt blijven doen met de huidige groep van vijftig mensen die in de horecagroep meedraaien. Die draaien ook andere diensten zoals baliewerk, maar dus ook horeca.' Moet jij dat coördineren? 'Nee, dat is het mooie, mensen doen dat allemaal zelf.' Wat zal in de toekomst nog meer anders gaan? Margriet: 'Ik denk veel. Het wordt groter en men is bang dat de sfeer zal veranderen.' Len: 'We ervaren nu een soort huiskamergevoel. Je voelt je veilig, een gezellige omgeving door het kleinschalige, het intieme, dat ervaar je met z'n allen. Ja, en als het dan groter wordt... We hebben nu vijftig horecastoelen. Straks zijn dat er zo'n vijftig en komt er mogelijk een terras. Nu gaan de

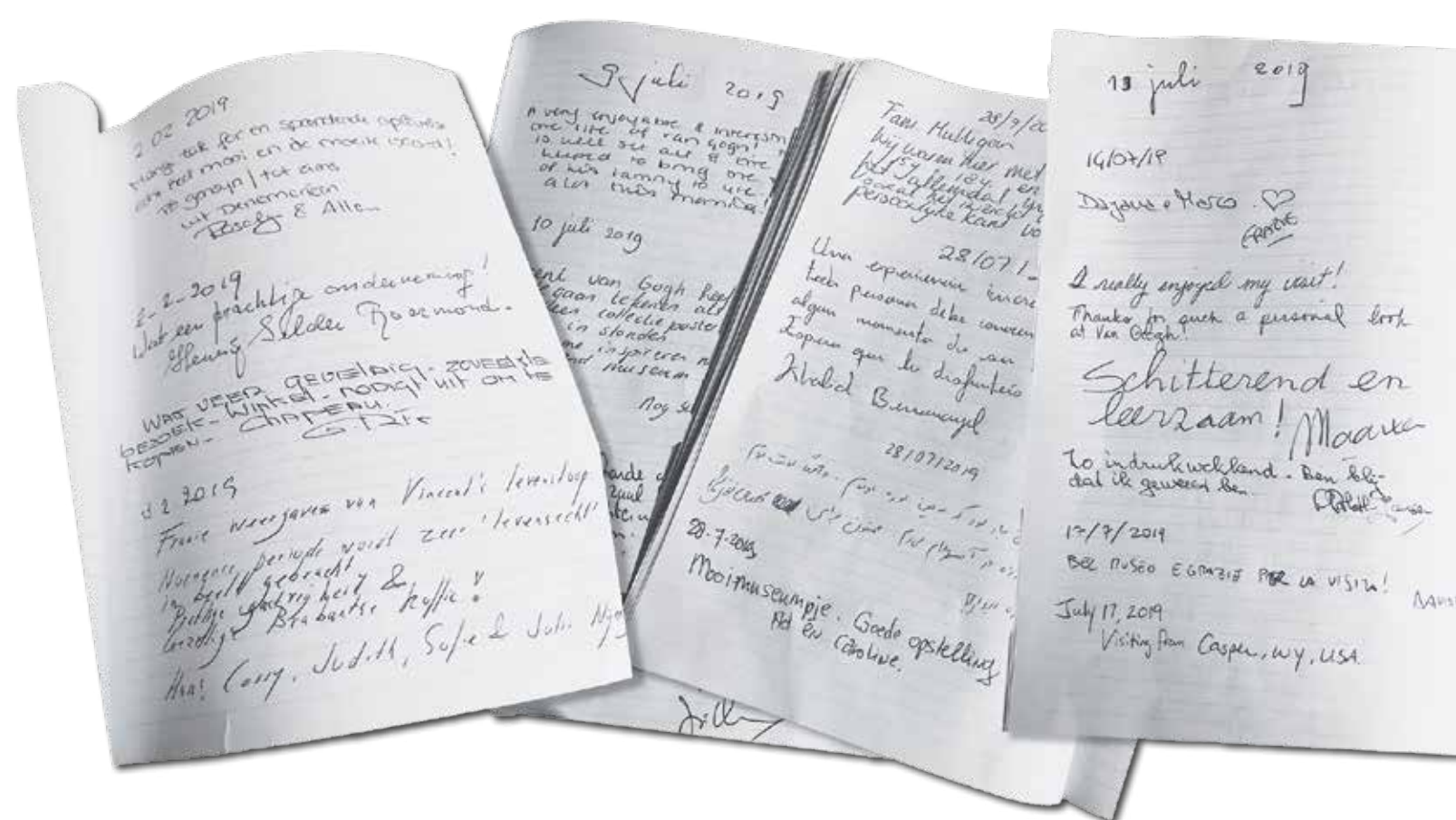

mensen voor de horeca naar de balie. Maar als er mensen buiten koffie willen, zal dat niet meer werken. Dus je moet het heel anders gaan inrichten. Daar komt een speciale projectgroep voor, Maar waar gaat het om? Dat je Van Gogh wilt uitdragen en dat we het gastvrije gevoel en de Nuenense sfeer behouden.

INTERVIEW: GEMMA EERDMANS EN BEN REZELMAN
ILLUSTRATIE: JULIA IDING/
ATELIER NUENEN

► *Maar ik heb er een ruwen slag in moeten slaan om in betrekkelijk korten tijd het effect van licht en bruin - de stemming die de natuur momenteel had - 't aspect in 't groot - eenigzins daar te stellen.*

BRIEF 441 aan Anthon van Rappard. Nuenen, tussen vrijdag 21 en vrijdag 28 maart 1884

Bezoekers zijn enthousiast en ontroerd

Onlangs bezocht ik het Vincentre om foto's uit het gastenboek te maken. Daar ontmoette ik twee mannen uit Helmond en Deurne en een meisje van 9 jaar. Ik stelde hun een paar vragen over hun bezoek aan het Vincentre.

Ze hadden vrienden uit de Verenigde Staten te logeren en wilden aan hen iets cultureels laten zien. Ik wees erop dat het Vincentre ook interessante arrangementen aanbiedt, maar daar waren ze niet van op de hoogte. Wel vonden ze het museum indrukwekkend, vooral omdat de informatie in zoveel talen wordt aangeboden. De kleine Lucy vond de 'pratende schilderijen' prachtig. Ze gaven zelfs een knipoog. Ook de speurtocht met vragen vond het meisje geweldig. Ze was al bij vraag 22.

Bijzonder tevreden

Ik vond het opvallend dat deze mannen tot op dat moment geen idee hadden van wat het Vincentre te bieden had. Natuurlijk hadden ze ook andere musea over Van Gogh bezocht. Hier in het Nuenense Vincentre waren ze vooral getroffen door de persoonlijke achtergronden van de schilder. Ook hun Amerikaanse gasten waren bijzonder tevreden over dit bezoek. Nu vond Lucy dat er genoeg gepraat was en wilde ze verder met haar speurtocht. De mannen kregen in de komende dagen nog meer bezoek, dus kwamen ze zeker terug.

De ontroering van veel gasten is vaak terug te lezen op de pagina's van het gastenboek van Vincentre. Heel veel bezoekers schrijven een positieve opmerking in het boek. En soms zelfs een onroerende reactie als iemand persoonlijk geraakt is. (De naam Lucy is gefingeerd i.v.m. met privacy)

► *Dat ik de natuur hier heerlijk vind zal 't zeker zeer begrijpelijk voorkomen. Ik heb het kerkje met de heg en de boomen geschilderd onlangs voor haar, zoo'n soort geval.*

BRIEF 428 aan Theo van Gogh. Nuenen, op of rond zondag 3 februari 1884

TEKST: BEN REZELMAN
ILLUSTRATIE: GERDIEN FOKKEMA/
ATELIER NUENEN
FOTO: BEN REZELMAN

In Nuenen ontdekte Vincent van Gogh de kleuren in zijn werk

Laan met populieren, november 1885 [JH 959; F 45]
→ Museum Boymans - van Beuningen

Herfstlandschap met vier bomen, november 1885 [JH 962; F 44]
→ Kröller-Müller Museum, Otterlo

Boerenkerkhof, mei 1885 [JH 772; F 84]
→ Van Gogh Museum, Amsterdam

» En het Brabant
dat men gedroomd
heeft, daar komt de
werkelijkheid soms
al heel dicht bij.

BRIEF 446 15 mei 1884

Boerenhuis met vrouw en geit, juni - juli 1885 [JH 823; F 90]
→ Städtisches Kunstinstitut, Frankfurt (D.)

Salon Nune Ville aan de Berg 24 in Nuenen

Nog meer initiatieven, nog meer vrijwilligers, nog meer te beleven. Laten we de locaties eerst maar even noemen: Salon Nune Ville (zie hiernaast), het Van Goghkerkje, windmolen De Roosdonck, de Opwettense Watermolen, het Kosterhuisje, de Vincent van Gogh Library, Atelier Theodorus de Vries en tenslotte het collectief van Atelier Nuenen.

Nog meer passie en betrokkenheid

Achter al deze initiatieven zitten vrijwilligers, eigenaren of besturen. Zij hebben een idee en willen dat graag tot uitvoering brengen. Wat hen daartoe brengt? In één woord: gedrevenheid. Korter en krachtiger kan het niet worden samengevat. Gedrevenheid is een karaktereigenschap die we bij Van Gogh zelf ook vaak tegenkomen. Goed voorbeeld doet goed volgen.

Van Goghkerkje

Ooit was het de kerk waar Vincents vader dominee was. Van Gogh heeft het kerkje in 1884 geschilderd. Nu ligt het aan de rand van het centrum, in een schilderachtige omgeving, met op de achtergrond het groen van park Houtrijk. Menig huwelijk is er voltrokken, zowel kerkelijk als burgerlijk. Naast huwelijken is het ook geschikt voor herdenkingsdiensten, jubileumvieringen, doopdiensten, concerten, uitvoeringen en exposities. Van april tot oktober is het kerkje ook gratis toegankelijk voor het publiek: op de tweede woensdag en laatste zondag van de maand van 13.30 tot 17.00 uur. Papenvoort 2a, Nuenen. www.vangoghkerkje.nl.

Vrijwillig molenaar Mario zorgt samen met de eigenaar Hennie Merks er al 25 jaar voor dat 'De Roosdonck' maalvaardig is en blijft. Daardoor kunnen nationale en internationale bezoekers hier van het molenaarsambacht genieten en diverse soorten meel kopen. Gerwenseweg 2, Nuenen. www.roosdonck.nl.

Opwettense Watermolen

Aan de oevers van de Kleine Dommel, op het randje van Nuenen en Eindhoven, ligt de Opwettense Watermolen. Van Gogh heeft in 1884 een schilderij gemaakt van deze molen. Een juweeltje, door eigenaar Peer Geboers volledig in stijl teruggebracht naar de tijd van Vincent. Ook nog met het grootste waterrad van Nederland. Op zondagen maalt de molenaar nog steeds spelt in de graanmolen. De horecagelegenheid 'De Watermolen van Opwetten' exploiteert het gebouwencomplex. Gastvrijheid en gezelligheid in een familiale sfeer krijgen hier écht betekenis. Opwettenseweg 203, Nuenen. www.dewatermolenvanopwetten.nl.

het Kosterhuisje te boeken voor een luxe verblijf of een bijzondere activiteit. Met de luxe van vandaag de dag, waan je je toch in de tijd van Vincent. Toen woonde er een weversgezin. Berg 40, Nuenen. www.hetkosterhuisje.nl.

Vincent van Gogh library

Ralf Stultiëns heeft aan huis zijn eigen Van Gogh-bibliotheek gebouwd. De collectie van de 'Vincent van Gogh Library' telt inmiddels ruim 1.800 titels van over de gehele wereld. Regelmatig komen hier bezoekers van over de hele wereld. Berg 3, Nuenen. www.vangoghlibrary.com.

Atelier Nuenen

Atelier Nuenen is een collectief van ongeveer 60 overwegend professioneel opgeleide kunstenaars, die gezamenlijk schilderen in één groot atelier. Een paar keer per jaar schilderen zij op locatie, meestal in Nuenen en omgeving en organiseren zij evenementen. Samen met Museum Vincentre worden schilderworkshops voor bezoekers verzorgd. Veelal zijn deze arrangementen op maat te maken, afhankelijk van de wensen van de groep. De diverse illustraties in deze VincentreSpecial zijn gemaakt door kunstenaars van het Atelier. www.ateliennuenen.nl.

Atelier Theodorus de Vries

Vincent is bij de familie De Vries vaak over de vloer geweest. Ging hij naar Elisabeth, dan kwam hij in de gelagkamer en bij Theodorus stond hij in de timmerwerkplaats. Daar maakte Theodorus schilderramen, lijsten, ezels en kisten voor hem. De gelagkamer is nu het huis van Kees en Ingrid Rovers en de timmerwerkplaats is atelier geworden. Daar kunnen kunstenaars en bezoekers bijvoorbeeld stilleven nabootsen. Kees heeft daarvoor diverse attributen uit Vincents tijd beschikbaar gesteld. Zo zijn de foto's van stilleven in deze VincentreSpecial gemaakt in het Atelier van Theodorus de Vries. Binnenkort kan het atelier ook ingezet worden als artist-in-residency. De kunstenaar kan dan enige tijd wonen en werken in de ambiance van Vincent van Gogh. Berg 34, Nuenen.

Een dienstbodekamer.

Wil je weten hoe het met Vincent van Gogh en zijn geliefde Margot Begemann afliep in Nuenen? Kom dan naar Salon Nune Ville en laat je verrassen door het authentiek ingerichte woonhuis uit 1874, naast het domineeshuis gelegen. Je stapt terug in de 19e eeuw. Antiek en romantiek gaan samen in Salon Nune Ville.

In 2016/17 hebben Jacqueline Bekkers en haar familie het pand Nune Ville met veel zorg gerestaureerd. Door haar studie Cultuurwetenschappen en omdat ze lang vrijwilliger geweest is bij Museum Vincentre, is haar liefde voor kunst en cultuur en Vincent van Gogh een passie geworden. Daarom wilde ze er graag een soort museumhuis van maken. Doel: bezoekers uit Nuenen, het gehele land en internationale toeristen een historische sensatie geven. In de salon, bijvoorbeeld, vind je de vele schilderijen van Vincents leerlingen en zijn Haagse School-vrienden. Je voelt als het ware de 19e eeuw om je heen. Bezoekers vragen regelmatig: 'Wordt hier ook nog gewoond?' 19e-Eeuwse meubels en objecten vind je door het hele huis. Ook is er een uitgebreide schelpencollectie te zien.

Verborggen

Tevens kom je in de oude mangelkamer en op de zolder, waar de originele dienstbodekamers nog aanwezig zijn. Op deze authentieke zolder zat tijdens de Tweede Wereldoorlog een joodse jongen 2,5 jaar verborgen. Ook zijn verhaal over volhouden, angst en verdriet is erg fascinerend om te horen. Het loopt gelukkig beter af dan met Anne Frank. Ook bijzonder is dat vele Nuenenaren antieke spullen geschonken hebben om te tonen. Heb jij ook nog wat voor de zolder van Nune Ville of voor het atelier van het Domineeshuis? Men zoekt nog een mooie 19e eeuwse schildersezel en een 19e-eeuwse kachel. Je kunt Jacqueline een mail sturen via info@salonnuneville.nl.

Salon Nune Ville ontvangt gemiddeld zo'n 750 bezoekers per jaar. Je bent ook welkom met buitenlandse gasten. En wil je eens het schildersatelier van Vincent zien achter het domineeshuis? Dan ben je welkom op elke eerste zaterdag van de maand, in combinatie met een rondleiding in Nune Ville. Elke zaterdag tussen 13.00 en 16.00 uur geeft Jacqueline rondleidingen op ieder heel uur. Op verzoek zijn ook op andere dagen rondleidingen mogelijk.

Voor meer info: www.salonnuneville.nl.

Windkorenmolen 'De Roosdonck'

De molen werd gebouwd toen Vincent in Nuenen woonde. Hij had iets met molens en heeft 'De Roosdonck' uiteraard geschetst en geschilderd. Zeker zeven keer. Nog steeds is de molen een baken in het open landschap. Sterker nog, de molen wordt nog altijd gebruikt voor het malen van graan en is dus een 'levend' monument. Zeker een bezoek waard.

Kosterhuisje

Iedereen die door Nuenen wandelt, staat er wel even voor stil. Het staat daar als een van de eerste gebouwtjes van Nuenen: klein, fragiel maar met enorm veel sfeer... Duizenden foto's zijn al gemaakt van het huisje... even snel de sfeer van weleer vastleggen. Na een grondige restauratie door eigenaar Arjan van de Vondervoort, is

Spookachtige kleuren

Vincent van Gogh en de Nuenense wevers

Veel bezoekers komen vooral naar het Museum Vincentre om daar 'het Nuenense verhaal van Vincent' te beleven. De meesten kennen Van Gogh wel van zijn Brabantse meesterwerk De Aardappeleters en van zijn weverstekeningen en -schilderijen. Men is daarom vaak benieuwd naar de rol die deze wevers in Vincents Nuenense kunstenaarsleven hebben gespeeld.

Al in de tijd dat Vincent in de Belgische mijnstreek Borinage verbleef, was hij geboeid door de wevers die hij daar ontmoette. Drie jaar later, hij woonde toen in Den Haag bij zijn vriendin Sien Hoornik, uitte Vincent in een brief (no. 361) van 11 juli 1883 aan Theo weer zijn wens om eens een wever af te beelden: '... Ik wou wel 't er van kwam ik in den herfst nog eens in Brabant wat studies kon gaan halen. Ik wou vooral graag studies hebben van een Brabantsche ploeg, van een wever en van die dorpsbegräafplaats te Nunen...' Het duurde nog bijna vijf maanden voordat hij naar Nuenen kon afreizen.

Wevers aan het werk

Als hij dan in december 1883 als dertigjarige man weer bij zijn ouders in Nuenen gaat wonen, komt het er eindelijk van. Vlakbij zijn ouderlijk huis woonde een wever bij wie hij vaak binnenliep.

Wever, naar links, januari 1884 [JH 444; F 1114]
→ Van Gogh Museum, Amsterdam

Het wevers- of kosterhuisje, Nuenen

Hij maakte daar zijn eerste tekening van een wever aan het werk. Overall in Nuenen kwam Vincent wevers tegen. Op veel plaatsen in Brabant en ook in Nuenen vonden mensen hun beroep als wever. In de Nuenense jaren van Vincent waren hier, op een totaal van 1318 mannelijke inwoners, 440 wevers werkzaam en ook nog een 40-tal kinderen. Het ambacht werd in Nuenen in hoofdzaak thuis uitgeoefend, vaak in een kleine, donkere ruimte waarin een eikenhouten weefgetouw stond. De wevers werkten hier van de vroege ochtend tot de late avond, vaak tegen een karig loon. Slechts één van die vele wevershuisjes bestaat nog: het koster- of wevershuisje aan de Berg 40, niet ver van Vincents ouderlijk huis. Het is waarschijnlijk gebouwd in de eerste helft van de 18e eeuw. Het geeft een goed beeld van hoe de kleine huisjes van de Nuenense thuiswevers eruitzagen. De thuiswevers weefden zowel stoffen voor eigen gebruik als voor de textiel fabrieken, die het product verder afwerkten. Dit konden wollen stoffen zijn waarvan kleding gemaakt werd of katoenen of linnen huishoudtextiel voor beddenlakens, matrastijk, keukendoeken en dergelijke. Onder invloed van 'fabrikeurs' maakten diverse thuiswevers, al dan niet in opdracht, stoffen voor de handel. Het is bekend dat Nuenense wevers, behalve voor Nuenense, ook voor Geldropse weeffabrikanten produceerden.

Geen goed begrip

Het weversthema hield Vincent bezig vanaf zijn aankomst in Nuenen tot augustus 1884, dat is ruim acht maanden. In die periode maakte hij in totaal 28 werken waarop een wever is afgebeeld, steeds aan het werk in of bij zijn weefgetouw. Dit aantal omvat schilderijen (10), aquarellen (6), tekeningen (9) en briefschetsen (3). Of Vincent over zijn weversschilderijen tevreden was, is de vraag, want hij heeft geen van deze doeken gesigneerd. Zijn tekeningen van wevers vond hij meer succesvol: onder elf zette hij zijn naam. Vincent is steeds beter gaan begrijpen hoe een weefgetouw werkt; hij slaagt er steeds beter in om zo'n getouw natuurgetrouw weer te geven. De apparaten op zijn eerste Nuenense aquarellen kunnen volgens deskundigen zeker niet werken; Vincent had toen nog geen goed begrip van de constructie. Maar op zijn latere weversvoorstellingen heeft hij de verschillende onderdelen van het weefgetouw juist afgebeeld. Een van zijn meest geslaagde tekeningen van een wever in zijn getouw is 'Wever, naar links'.

Kleuren

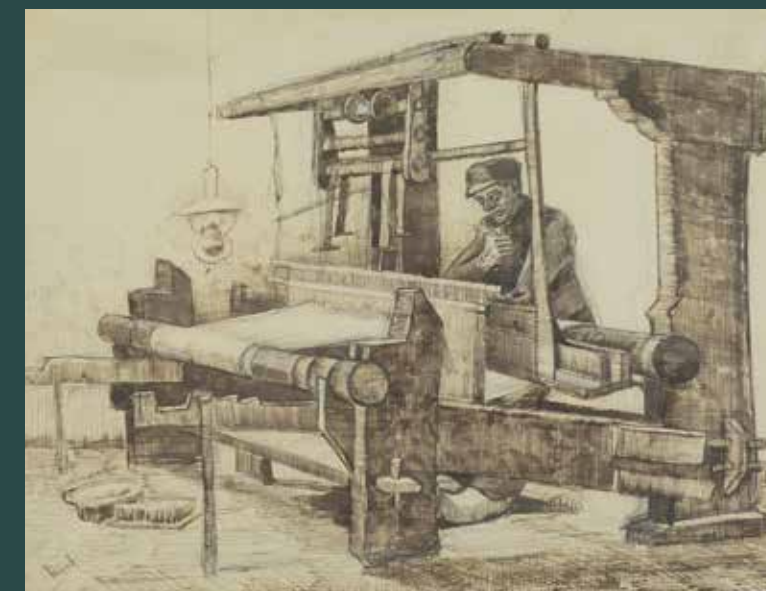
De mens Vincent heeft veel sympathie, zelfs medelijden met deze harde werkers in hun donkere wevershutten. Je zou kunnen spreken van een sociaal mededogen. Als kunstenaar wordt hij steeds meer getroffen door de kleureffecten in de Nuenense weverswoninkjes. Vincent oefent nu gedreven met de werking van kleur in zijn schilderijen. Hij wijst in de beschrijving van zijn

werken dan ook steeds vaker naar het gebruik van kleuren. Hij schrijft bijvoorbeeld op 2 juli 1884 in een brief (no. 451): '...t andere een interieur met 3 raampjes die uitzien op het geelachtig groen, dat contrasteert met het blaauw van 't goed dat op 't getouw wordt geweven en den kiel van den wever die weer van een ander blaauw is...' Het is een misvatting om te denken dat Vincent in zijn Nuenense tijd alleen maar donkere kleuren gebruikte. Vincent behoudt zijn oprechte belangstelling voor het harde leven van deze Nuenense wevers. Als hij al lang geen werk meer maakt waarop wevers staan afgebeeld, beschrijft hij nog op 23 januari 1885 in een brief (nr. 479) aan broer Theo de armoedige omstandigheden waaronder de wevers moeten werken.

'Wemelen'

Toch wordt uiteindelijk al in Nuenen Vincents groeiende belangstelling voor de werking van kleuren in zijn werk steeds sterker. In een brief (nr. 497) waarin hij voor de laatste keer op 30 april 1885 vanuit Nuenen over wevers schrijft, lezen we: 'Een grijs dat geweven is uit roode, blaauwe, geele, vuilwitte & zwarte draden dooreen, een blaauw dat - gebroken is door een groenen en een oranje, rooden of geelen draad - zijn heel anders dan effen kleuren - namelijk zij wemelen meer en heele kleuren worden er hard, heel, en levenloos bij.' Vincent is nu zélf als het ware de wever geworden die in zijn werk kleuren wil laten 'wemelen', zoals een wever de draden door elkaar schiet. Hij kan daarom zijn tevredenheid over zijn voorstellingen met wevers laten blijken als hij in dezelfde brief schrijft:

Wever, naar links met spoelwiel, maart-april 1884 [JH 471; F 29]
→ Museum of Fine Arts, Boston (USA)

Wever, naar links, februari-maart 1884 [JH 455; F 1123]
→ Van Gogh Museum, Amsterdam

'Als gij bij elkaar zaagt - de eerste geschilderde studies die ik hier te Nuenen komende maakte - en 't doek van nu - zoudt ge geloof ik inzien dat wat kleur betreft - er leven in de brouwerij gekomen is.'

De gedachte ligt voor de hand dat het vooral de geheimzinnige, spookachtige kleuren waren in de donkere wevershutten in Nuenen die Van Gogh daar vanaf december 1883 naar binnen trokken.

In gesprek met Gerard Netten en Peter van Overbruggen van de Stuurgroep Gidsen

We spreken met twee leden van de Stuurgroep Gidsen van Vincentre. Peter van Overbruggen is met name gemotiveerd, omdat hij opgegroeid is met Vincent van Gogh. 'Ik ben geboren naast de pastorie op de Berg, waar Vincent gewoonde heeft. Lang voordat Museum Vincentre geopend was, kwamen mensen al bij mijn ouders aan de deur om vragen over de pastorie te stellen.' Als 12-jarige gymnasiast heeft Peter al met een vriend een poppenspel over Vincent van Gogh gemaakt en opgevoerd. Later was het voor hem als lid van de Nuenense heemkundekring De Driehornick niet moeilijk om interessante artikelen over Van Gogh te schrijven. 'Na mijn pensionering als leraar-conrector, werd ik gevraagd om gids te worden bij Museum Vincentre. Ik ging al snel met bezoekers de straat op.' Dat doet hij nog steeds met het grootste plezier. In 2011 vormde Peter met collega-gidsen Gerard Netten en Jan Ulijn (t) de Stuurgroep Gidsen.

Gerard woont sinds 1972 in Nuenen. 'Ik ben eens in het bezit gekomen van een geschilderde reproductie van een schilderij van Vincent van Gogh uit Arles in Zuid-Frankrijk. De maker van dit schilderij, de Eindhovense kunstschilder Leonardus van der Loo, beweerde in het tv-programma Paradijsvogels letterlijk door Van Gogh te zijn 'aangeraakt'. En dat gebeurde eigenlijk ook met Gerard. In 2010, na zijn pensionering als leraar, werd ook hij uitgenodigd om gids te worden bij Vincentre. 'Het werk als gids geeft mij veel energie.' zegt Gerard. Hij heeft zijn kennis over Van Gogh sterk uitgebreid. Hij is als het ware gegrepen door de werken en vooral door het leven van Van Gogh. Gerard vindt het heerlijk om daarover tijdens rondleidingen en lezingen te vertellen. Beide gidsen zijn neerlandicus en geboren onderzoekers, dus deze uitdaging zit hen als gegoten.

Wat doet de Stuurgroep voor de gidsen?

Hans Keijzer is het derde lid van de Stuurgroep Gidsen maar hij kon niet aanwezig zijn bij dit interview. Hans is onder andere de man achter de talencursussen voor de gidsen. Want er is steeds meer behoefte aan gidsen die in een vreemde taal over Vincent in Nuenen kunnen vertellen. De Stuurgroep heeft tot taak om de gidsen van dienst te zijn, onder andere met informatie over Van Gogh in Nuenen en met ideeën voor de rondleidingen. 'Wij organiseren twee maal per jaar een gidsenbijeenkomst voor de 35 gidsen van Vincentre. De Stuurgroep zorgt dan niet alleen voor interessante Van Gogh-

informatie, maar ook voor een ludieke invulling, bijvoorbeeld met een Van Gogh-quiz.' De groep gidsen van Vincentre bestaat zowel uit mensen die nog werkzaam zijn als uit gepensioneerden.

Mensen die belangstelling hebben om Vincentre-gids te worden, willen nu uiteraard weten wat dat betekent en hoeveel tijd het kost

Peter: 'Natuurlijk krijg je een opleiding. Maar eerst is er een introductieperiode, waarin je meeloopt in alle disciplines van het Museum Vincentre. Dan volgt een opleidingstraject met een eigen, ervaren coach. Je krijgt een 'gidsenhandleiding' met alle informatie over met name de Nuenense Van Gogh-locaties en wetenswaardigheden.' In het vervolgtraject loop je mee met andere gidsen. Er is dan tijd voor terugkoppeling en beoordeling en tenslotte volgt -hopelijk- de benoeming tot Vincentre-gids. Als gids krijg je de beschikking over een uitgebreide fotomap, waarmee je tijdens de rondwandeling foto's van objecten, schilderijen en personen aan de bezoekers kunt laten zien. 'Afhankelijk van het seizoen waarin de aankomende gids begint, duurt zo'n opleidingperiode toch wel een drietal maanden. Van nieuwe gidsen die worden aangenomen, wordt verwacht dat zij naast het Nederlands ook een andere taal op een ruim voldoende niveau beheersen: bij voorkeur Engels en Duits', aldus Gerard. Een regelmatige opfriscursus zorgt voor het bijspijkeren van specifieke Van Gogh-begrippen in de vreemde taal. Vincentre-gidsen presenteren in Nuenen hetzelfde Van Gogh-verhaal, maar wel in hun eigen stijl. Een ding is zeker: het rondleiden is een fantastische bezigheid die veel voldoening geeft.

Wat brengt de toekomst?

Het is óók duidelijk: rondleiden is een vak! Vincentregidsen nemen hun gasten mee in een Van Gogh-beleving. Voor ouder wordende gidsen kan de begeleiding van Van Gogh-wandelingen en -fietstochten te veel worden. Dat betekent dat er ook bij Vincentre een natuurlijk verloop is. Daarom zijn nieuwe gidsen, mannen en vrouwen, zeer welkom.

Bijeenkomst voor aankomende Vincentre-gidsen

In het najaar zal in Vincentre een bijeenkomst worden georganiseerd voor aankomende gidsen. Op deze bijeenkomst kunnen geïnteresseerden op ludieke wijze kennis maken met dit uiterst interessante 'vak', waarover Gerard Netten en Peter van Overbruggen enthousiast hebben verteld.

INTERVIEW: GEMMA EERDMANS EN
BEN REZELMAN
ILLUSTRATIE: GEOFF NAYLOR/
ATELIER NUENEN

◀ Josien van Gogh (rechts) overhandigde de sleutel aan de Commissaris van de Koningin in Noord-Brabant, Wim van de Donk (links), die samen met Ton de Brouwer de toegangsdeur opende.

Hoe is het Vincentre ontstaan?

Om te weten hoe en wanneer en hoe het Vincentre tot stand kwam, heeft Frans van den Bogaard in overleg met Ton de Brouwer en Ad van Rooij, een terugblik samengesteld.

Ton de Brouwer was al vele jaren bezig om alles over Vincent van Gogh te achterhalen en te bewaren. Zijn archief werd groter en groter en op zekere dag kreeg hij toestemming van de gemeente om het oude koetshuis bij de voormalige villa van de familie Van Hardenbroek in te richten als expositieruimte voor een gedeelte van zijn Van Gogharchief. Dat kwam goed uit, want er kwamen voortdurend bezoekers in Nuenen die iets over Van Gogh wilden horen. Ton was dan de aangewezen persoon om deze mensen te woord te staan in deze expositieruimte. Hij was als ambtenaar van de gemeente Nuenen uiteraard alleen op verzoek af en toe onder werktijd beschikbaar.

Van Goghbelangstelling groeit

Na zijn pensionering vroeg de gemeente of Ton zorg wilde dragen voor het vergroten van de bekendheid van Vincent van Gogh in Nuenen. Er werd een stichting opgericht en het Van Gogh Documentatiecentrum werd met het uitgebreide archief van Ton ingericht als een 'museum'. Door de aantrekkingskracht van het Van Goghcentrum, groeide het aantal bezoekers en gaandeweg werd de expositie ook gemoderniseerd. Intussen had de geweldige belangstelling voor de Van Gogh-exposities in 1965 en 1984 in het gemeentehuis al aangetoond, dat de belangstelling voor Van Gogh in Nuenen groot was. Daarom werd er naarstig naar gezocht naar een betere mogelijkheid om adequaat en uitgebreid aandacht te schenken aan het verblijf van Vincent van Gogh in Nuenen.

Plannen voor een museum

Het oude gemeentehuis aan de Berg stond al heel lang leeg en dit zou natuurlijk een interessante locatie zijn om echt aandacht te schenken aan de Nuenense periode van Vincent van Gogh. Het gebouw, notabene schuin tegenover het van Goghuis,

kwam beschikbaar en enkele Nuenenaren waren bereid om zich sterk te maken voor een museum. Een stichting stelde een plan van eisen op, dat uiteindelijk haalbaar bleek te zijn. Subsidiegevers werden benaderd, want er moest natuurlijk een sluitende begroting zijn. Continuïteit en financiële zekerheid op lange termijn waren het belangrijkste. Opvallend was dat de gemeenteraad grote twijfels had en slechts met een gering bedrag wilde meewerken.

Vincentre als deel van het openluchtmuseum

Een belangrijk punt in de plannen was de noodzaak om het gebouw te vergroten voor een kwalitatief sterke expositie. Zo werd gekozen voor een uitbreiding aan de achterzijde. Aan drie tentoonstellingsinrichters werd gevraagd om een voorstel uit te werken. Een moeilijke opgave, want de stichting wilde dat het nieuwe gebouw wezenlijk onderdeel zou zijn van het openluchtmuseum dat Nuenen eigenlijk is. Er zijn hier immers 22 locaties die een directe relatie met Vincent hebben. Uiteindelijk is een gerenommeerde ontwerper-inrichter er voortreffelijk in geslaagd om inhoud te geven aan dit uitgangspunt.

Door omstandigheden, die buiten de mogelijkheden van de stichting lagen, heeft het nog zeven jaar geduurd voordat het Vincentre zijn deuren kon openen. Op 18 juli 2010 werd het Vincentre officieel geopend door Josien van Gogh, een achterkleindochter van Theo, de broer van Vincent. Zij overhandigde de sleutel aan de Commissaris van de Koningin in Noord-Brabant, Wim van de Donk, die samen met Ton de toegangsdeur opende. Als waardering voor zijn inzet werd Ton geëerd met de provinciale onderscheiding 'Hertog Jan'.

TEKST: FRANS VAN DEN BOGAARD

**Geel als de zonnebloemen,
blauw als de irissen
of sprankelend als een
sterrenhemel**

De solaroplossingen van myenergyskin kunnen elk Van Gogh design toevoegen aan uw pand... maar uw eigen ontwerp mag natuurlijk ook!

EigenEnergie.net BV
Spaarpot 20
5667 KX GELDROP
+31 (0)40 - 84 32 067
www.eigenenergie.net

myenergyskin
powered by eigenenergie.net

Tekst: Peter van Overbruggen

Geheimen in het Van Gogh huis

Vooral toen Vincent van Gogh na zijn dood beroemd werd, kwamen er - ook in Nuenen - allerlei verhalen in omloop. Velen meenden bijvoorbeeld te weten dat er werk van hem was achtergebleven en daarna helaas verdwenen of zelfs opgestookt. Ook later zijn in en rond het Van Gogh huis bewoners op zoek geweest naar zaken van Vincent of dingen die aan hem herinneren. Enkele anekdotes laten we de revue passeren.

Liefdesbrief achter gedenksteen voor Vincent

In de periode van 1923 tot medio jaren 50 is de oude pastorie verhuurd aan particulieren, omdat Nune Velle als pastorie fungeerde. In het voorjaar van 1928 trok Jan-Willem Hofkes, werktuigbouwkundige bij Philips, eerste voorzitter van PSV en Van Gogh liefhebber, met echtgenote en drie kinderen in het Van Gogh huis. In Vincents atelier achter de pastorie zou hij op de muur het handschrift van Vincent ontdekt hebben. In samenwerking met de 'Eindhovensche Kunstkring' heeft hij ervoor gezorgd dat er in de buitenmuur van Vincents atelier een gedenksteen werd aangebracht op 29 juli 1930, in aanwezigheid van Vincents zus Elisabeth. Wim, een zoon van Hofkes, heeft achter die gedenksteen stiekem een brief aan zijn toenmalige geliefde, Gretie Enders uit Helmond, mee laten inmetzelen. Die zit er nog tot op de dag van vandaag.

Irving Stone in de pastorie

Hofkes nodigde ook kunstenaars uit, zoals Henri van der Waals, die in de jaren 30 veel van zijn werk in Nuenen maakte, in de stijl van Van Gogh. Het Vincentre heeft zelfs een tekening van hem, die in Vincents atelier is gemaakt. Een heel bijzondere gast in de pastorie is de latere biograaf van Vincent van Gogh, de Amerikaan Irving Stone. In 1930 logeerde hij een aantal dagen bij de familie Hofkes. Hij was naar Nuenen gekomen om voor zijn biografische roman over het leven van Van Gogh, 'Lust for Life' (1934), inspiratie op te doen. Hij wilde in het huis, de tuin en het atelier de sfeer van toen opsnuiven. Stone liet een lange bedankbrief achter voor de familie Hofkes, waarin hij schreef: 'Als Vincent een gezin had mogen uitkiezen om in te leven, dan waren jullie dat geweest. Hij zou van jullie gehouden hebben, omdat jullie zoveel affectie hebben voor hem!' In 1955 kwam een Amerikaanse filmploeg weer naar de pastorie, nu om het boek van Irving Stone te verfilmen, met Kirk Douglas in de rol van Vincent...

Van Gogh geheimen in de pastorietaan?

In december 2007 werd in de vijver van de pastorietaan een verblijf gevonden met resten Pruisisch blauwe verf, een verfkwas en rode haren, mogelijk van een mens. Vincent had rossig haar... Dus? Authentiek of niet, de Nuenense 'Van Gogh vondsten' waren in 2010 te zien op de wereldtentoonstelling in Shanghai.

Een verrukkelijke 'aardappelbrunch'/Vincentre

Vrijwilligers in hun 'Happy Street'-pyjamas/Vincentre

■ Tekst: Marianne Poulissen en Ben Rezelman

'Aardappelbrunch'

Het Vincentre werd officieel op 17 juli 2010 geopend. De openingsbrunch voor alle vrijwilligers van Vincentre werd georganiseerd door het bestuur en directie van Vincentre, in samenwerking met Soenil Bahadoer van Restaurant de Lindehof. Na de brunch konden de vrijwilligers voor het eerst kennis maken met het eindresultaat van de verbouwing en de nieuwe inrichting.

Omdat de trailer van de nieuwe Vincentre film 'De Aardappeleters' ook te zien was in het Holland Paviljoen op de wereldtentoonstelling in Shanghai, werd aangehaakt bij dit thema en kregen alle vrijwilligers een Chinese Happy Street pyjama. Deze pyjama was ontworpen door de Eindhovense kunstenaar John Körmerling, die ook de ontwerper was van het Holland Paviljoen 'Happy Street'. Tijdens de brunch sloot John Körmerling ook als gast aan.

In pyjama op straat gaan, heeft in de Chinese cultuur de betekenis van 'zich helemaal vrij voelen'. Wilde de kunstenaar Vincent dat ook niet? En vrij voelen ook de vrijwilligers van Vincentre zich tot op de dag van vandaag nog steeds. Op zondag 18 juli 2010 ging het museum open voor publiek.

GORDINA DE GROOT: haar leven en haar tijd

Wij zijn in de tweede helft van de 19de eeuw. Willem, de buurman, komt in de hut van Cornelis de Groot buurten.

Willem begint: 'Weer een dode. Nu is Peter van achter de kerk aan de pokken overleden. Hij is de zoveelste al. Een paar jaar geleden hadden we de cholera en nu de pokken. Dokter Maeyer uit Lieshout kan er niets aan doen. Alleen gekookt water drinken, met gekookt water wassen en de zieke ook gekookt water laten drinken. Weet je, die ziektes komen allemaal door de oorlog van die Duitse Bismarck tegen de Fransen. Oorlog brengt ziektes.' Willem draait zich om en zegt: 'Grote God in het hemelrijk / wat zitten de centen toch ongelijk / de een eet kaas en wittebrood / en ik sterf haast de hongerdood.' En zuchtend voegt hij eraan toe: 'Wat zulde ge eten? Wat zulde ge eten? Een verkenspot, een verkenspot.' Een teil met ongeschilde 'erpels' gekookt op de kachel, de gare eruit in een grote schaal, de schil eraf en wat zout erop. De rest gaat met roggemeel en groenteafval naar het varken. De 'verkenspot'.

Angst en honger

Wij zijn in de tweede helft van de 19de eeuw. De tijd van angst: angst voor armoede, angst voor honger, angst voor ziekte, angst voor oorlog, angst voor de dood. Sien de Groot, van Vincents schilderij De Aardappeleters, is in deze tijd nog kind. Zij is analfabeet: schrijven en lezen heeft ze niet geleerd. Het is 1867; zij is nu 12 jaar en werkt in het huishouden. Moeder Cornelia zet haar aan de was. Een teil met wasgoed staat op de kachel te koken. Met een houten grijper haalt Sien de was eruit, pakt de groene zeep en schrobt en slaat het vuil eruit. Er staat een

tweede teil op het vuur om de was te spoelen. Zij wringt de was en hangt die op. Dan komt de fijne was: mutsen, kousen, bloezen en het zondagse goed. De volgende dag haalt ze de was van de lijn, strijkt en vouwt de was op. De mutsen moeten weer in elkaar worden gezet. Sien vindt dat moeilijk werk. Ook werkt Sien mee aan de wintervoorraad. De winters zijn lang en koud, soms wel 20 graden onder nul. De vrouwen snijden de witte kool en stampen die in een Keulse pot, een steen erop en dat wordt zuurkool. Zo ook de snijbonen en de andijvie. De bruine bonen moeten droog worden bewaard. Het varken wordt in november thuis geslacht. Het wachten is nog op de aardappelen, het hoofdvoedsel. Vader Cornelis is boerenarbeider, tegen een loontje van minder dan een gulden per dag. Hij is nu op het land om die aardappelen te rooien. Soms heeft Sien vrijaf van al dat werk. Zij menstrueert al en dan is alle werk aan de wintervoorraad taboe. Die menstruatie zou het voedsel bederven. Sien heeft dan enkele dagen vrij en zij vindt het best, al zal ze dat niet hardop zeggen.

Vader Cornelis komt binnen met een noodlotsbericht: 'De aardappelen komen rot en stinkend uit de grond. Aardappelziekte. Dat gaat fout. Dat wordt honger en armoede.' Moeder Cornelia weet dat het dan roggebrood wordt, tegen hoge prijzen. Maar hoe kom je aan geld en brood? Zij snijdt zelf het roggebrood: dunne sneetjes, ze smeert er 'smout' op en legt er een dun plakje ham van het eigen varken op. Dan een sneetje erbovenop. De oudste zoon Gijsbert zingt zijn hongerlied: 'Niet zo dun, niet zo dun, niet met zukke growte tussenroimtes.'

Gordina de Groot: haar leven en haar tijd

Angst en hoop doen veel mensen vertrekken, ook uit Gerwen. Zij emigreren naar Amerika. Het zijn er honderden, ja duizenden. In Amerika wordt kunstmest gebruikt. Vanaf 1860 komen er enorme ladingen met goedkope, Amerikaanse tarwe. Dat komt door de Amerikaanse Burgeroorlog daar, zeggen ze. De Brabantse rogge, gerst en haver zijn niets waard. Armoede staat voor de deur. De boeren schakelen over naar grasland en koeien. De 'romme' van de koeien geeft veel werk aan de boerinnen. De romme wordt gezeefd en gaat schoon naar de markt. Dat brengt geld op. Maar het huisgezin De Groot drinkt 'bottermelk'. Die melk gaat schiften in hun surrogaatkoffie en daarom drinken ze hun koffie maar zwart. In het gezin van Cornelis de Groot is armoede troef. Ze leven zuinig en sober. Zij zijn al blij als ze geen schulden maken. En dan overlijdt in 1883 ook nog Siens vader Cornelis.

Zwaar boerenleven

Door het dorp zwerft een protestant schildersmenneke, Vincent van Gogh.

'Gordina de Groot is de jonge vrouw die op Vincents schilderij De Aardappeleters links van het midden tussen haar beide ooms Anthonius (This) en Francis (Cis) aan de eettafel zit. Zij was op dat moment 29 jaar. Vincent noemde haar Sien in een brief van eind oktober 1887. De familie De Groot woonde in Vincents tijd in een boerenwoning aan de Gerwenseweg in Nuenen.'

Peter en Gijs worden wever. Dat was armoede en honger. Het volksliedje zingt erover: 'Wat zouden de weverkens heren zijn? / Zij hebben er huize noch erve / En kruipt er een muiske in hunne schapraai / van honger zo moet het er sterven.' Maar er komen andere tijden in Brabant. Er komt verzet tegen de verlamme angst. Pater Van den Elzen van de abdij Berne-Heeswijk wordt de boerenapostel. Hij komt op

Als zoon van een deftige dominee wilde hij ook dominee worden, maar zijn studie mislukte. Hij kan wel goed tekenen en schetsen. Maar niemand wil die tekeningen hebben. Van Gogh komt ook bij Sien over de vloer. Ze is dan al dertig jaar. Het dorp roddelt erover: wat moet dat 'protestant menneke' bij de katholieke Sien? En nog wel een domineeszoon. En Sien moet dan haar muts opzetten, dat staat haar beter. Van Gogh zegt 'neepjesmuts'. Hij schildert haar met die muts. Vincent van Gogh tekent het zware boerenleven met zijn afbeeldingen van de spittende boer en spittende boerin. Hij schildert in 1885 zijn grote Brabantse schilderij De Aardappeleters. Hij beeldt Sien af met de Brabantse knipmuts en met harde, hoekige trekken in het gezicht. Wij, Brabanders, weten wel beter: de personen op het schilderij eten geen aardappelen, maar 'erpels' uit de 'verkenspot'. Dit schilderij is een blijvende herinnering aan die tijd van armoede en honger.

Noodlot treft Sien

In datzelfde jaar 1885 slaat het noodlot bij Sien toe: zij is zwanger. Het dorp roddelt erover en er is kwaadsprekerij. Er komen geen vrouwen 'met de kromme erm' bij de kraamvrouw Sien de Groot. Het vaderloze gezin De Groot kan amper de eindjes aan elkaar knopen. Sien wordt met de nek aangekeken. Ook haar zoontje Cornelis wordt later gepest, om zijn rode haar. De harde trekken op haar gezicht worden nog harder. Het is een schande om met Sien om te gaan. Een enkele vrouw uit het dorp komt 's avonds in het donker stiekem naar Sien met kleertjes en andere spullen. Want alleen een vrouw begrijpt hoe zoiets als bij Sien kan gebeuren. Dan overlijdt in 1891 haar moeder Cornelia. Sien neemt haar taak in het gezin over.

Gordina de Groot: haar leven en haar tijd

De industrie komt op. Sien ziet het bij haar broers. Hendrik,

tegen de honger en armoede. Niet afwachten en hongeren. Hij roept de boeren op om samen te werken. Hij trekt volle zalen. En er komt actie. Er komt een melkfabriekje, een coöperatie. Er komt een boerenbond, een coöperatie. Er komt een boerenleenbank, een coöperatie. De Noordbrabantse Christelijke Boerenbond, de NCB, wordt een politieke en economische machtsfactor naast de industrie. De boeren bepalen voortaan zélf hun toekomst.

Andere tijden

Er komen andere tijden voor de arbeiders. Zij organiseren zich in de socialistische partij tegen de liberale machthebbers en ze strijden voor een beter leven. Van 1914 tot 1918 woedt er de Grote Oorlog; vele Vlamingen vluchten naar Brabant. De Nuenense dominee Bart de Ligt preekt tegen de oorlog en voor de vrede. Het wordt hem niet in dank afgenomen: hij wordt verbannen uit Brabant. Na de oorlog breekt de dodelijke ziekte van de Spaanse griep uit; de mensen sterven als ratten. In februari 1927 sterft Sien de Groot. Monseigneur Frenken, de pastoor, begraaft haar op het kerkhof bij de oude kerk te Gerwen. Daar staat nu een monument voor Sien.

Dankzij dat vreemde schildersmenneke, die Vincent van Gogh, kunnen wij nu hier onze eer bewijzen aan de geminachte Gordina de Groot. Vincent noemde haar Sien in een brief aan zijn zus Willemien in 1887.

Tweede van links was Gordina de Groot.

TEKST: HARRIE LAMERS
ILLUSTRATIE: MIEPJE VAN UDEN/
ATELIER NUENEN

Cultuur brengt mensen samen. Ook bij het Vincentre.

Rabobank Nuenen is actief in de gemeenschap. Wij ondersteunen een aaneenschakeling van sportieve, culturele en maatschappelijke initiatieven. Daarom leveren we graag onze bijdrage aan het Vincentre.

Verbonden met het Vincentre!

De Nuenense Krant

Wekelijks gratis huis aan huis bezorgd in Nuenen, Gerven, Nederwetten, Eeneind www.denuenensekrant.nl

De Nuenense Krant is een uitgave van Uitgeverij Van der Heijden

Uw bedrijf zichtbaar in een Special en/of De Nuenense Krant?

Neem vrijblijvend contact op via adverteren@denuenensekrant.nl / 06-10885854.

De Nuenense Krant
06-10885854 - redactie@denuenensekrant.nl
WWW.DENUENENSEKRANT.NL

INTERVIEW

Een goed geoliede machine... TEAM HUISVESTING EN TECHNIEK

We spreken met Peter Bastiaansen en Ad van Rooij

Vooraf hebben we eerst allerlei musea bezocht om te kijken hoe ze het daar gedaan hadden

Peter vertelt dat hij door zijn vrouw Margriet bij het Vincentre terecht is gekomen. 'Ik was met pensioen en wilde ook wat gaan doen.' Hij was technisch georiënteerd. 'Destijds werd de vraag gesteld: Wie wil de coördinatie doen van het nieuwe gebouw (het huidige Vincentre). Ik heb toen mijn vinger opgestoken.' Dat was in 2009. 'Samen met Wim van de Krol heb ik (veiligheids)procedures geschreven en sturing gegeven aan het geheel. Vooraf hebben we eerst allerlei musea bezocht om te kijken hoe ze het daar gedaan hadden.'

Ad kwam in 1984 in Nuenen wonen en was eigenlijk vanaf het begin betrokken bij het Van Goghgebeuren in Nuenen. Er is nog een foto waarop hij een schilderij ophangt bij de eerste Van Goghtentoonstelling, die destijds in het gemeentehuis boven werd gehouden. Ad, die toen bij Van den Oever werkte, heeft vaak het documentatiecentrum opnieuw ingericht en heeft heel lang in het bestuur gezeten. Waren de heren al een Van Goghliefhedder? 'Als je inhoudelijk met Van Gogh bezig bent, komt de interesse vanzelf. Je ontdekt en neemt steeds meer dingen waar.' Kijken jullie, als je in een ander museum komt naar de schilderijen? Ze roepen meteen in koor: 'Nee, we kijken altijd naar boven. Hoe is de verlichting, waar zitten de stopcontacten, naar de technische zaken. Je bent technéut hè.' Er is een rolverdeling onder de mannen. Ad houdt zich vooral bezig met de inrichting van de tentoonstellingsruimte en Peter doet de technische kant. En dan is er nog Karel Lammers, hij houdt zich speciaal met de schoonmaak bezig.

Wat zijn de belangrijke momenten van de afgelopen tien jaar?

'Het was eerst de bedoeling dat er op zolder, die nog helemaal kaal was, workshops zouden komen, maar al heel snel gingen we over naar wisselende tentoonstellingen.' Toch is de inrichting zoals we die nu kennen al een aantal jaar hetzelfde. Beneden het leven van Vincent tot hij naar Nuenen kwam, eerste verdieping Vincent in Nuenen en op zolder de familie Van Gogh in Nuenen. Ad wrijft in z'n handen en zegt: 'Laat er maar weer vernieuwing komen.' Maar hij weet ook dat de toeristen, vooral de Amerikaanse toeristen, heel erg in Van Gogh en zijn familie zijn geïnteresseerd, dus zal het waarschijnlijk nog wel een tijdje zo blijven. 'We hebben wel veel aangepakt. Ook qua geluid. Voorheen hoorde je allerlei geluiden door elkaar. Dat is nu veel rustiger. Er komt een guidetour, daar zijn we nu al mee bezig. Alles in negen talen.' Ad en Peter wisselen elkaar steeds af, terwijl ze aan het vertellen zijn. 'We zijn allemaal heel trots op wat hier staat. Beneden bij de balie ligt een boekje; mensen die hier geweest zijn, kunnen daar wat in schrijven. Kijk er maar eens in.'

Er zijn nieuwe mensen nodig, voor het nieuwste van het nieuwste

'Met de nieuwe plannen die er liggen, zijn er wel degelijk nieuwe mensen nodig. Het zal een stuk professioneler worden. Technisch gezien wordt het steeds moeilijker. Wij worden nu niet meer geschoold, dus we gaan wat achterlopen. Je krijgt

straks het nieuwste van het nieuwste. Maar het is leuk om daar naartoe te leven, naar dat nieuwe geheel.' Peter en Ad zijn van het begin af aan bij het Vincentre betrokken geweest en weten van de hoed en de rand. 'Wat wij allemaal gedaan hebben in het gebouw weet niemand. Onder andere de akoestiek hebben we aan moeten passen naar hoe deze nu is.'

INTERVIEW: GEMMA EERDMANS EN BEN REZELMAN
ILLUSTRATIE: RINA BEKKERS/
ATELIER NUENEN

MODERN REALISME

GALERIE
BONNARD

Berg 9 | 5671 CA | Nuenen

GALERIEBONNARD.COM

René Renders: 0612400861

David v/d Linden: 0613763320

OPENINGSTIJDEN:

do t/m zo van 11.00-18.00 uur

schilderijen | grafiek | beelden | lijstenmakerij | restauratie-atelier | cursussen | lezingen | kunstadvies

» Met veel plezier denk ik terug aan Uw bezoek en ik twijfel niet of hoe meer gij hier komt hoe meer de natuur U aantrekken zal. 't Is een dito geval als de twee andere watermolens die we zamen bezochten doch met twee roode daken en dat men vlak van voren ziet - met populieren er om heen. Zal in den herfst superbe zijn.

BRIEF 448 aan Anthon van Rappard. Nuenen, op of rond donderdag 29 mei 1884

Van Gogh Europa

Een unieke samenwerking van 25 organisaties

Van Gogh in Brabant

Laten we er allemaal trots op zijn: Vincent is een Brabander van geboorte. Wereldwijd gezien waarschijnlijk de beroemdste Brabander. In Zundert stond zijn wieg, in Tilburg ging hij naar school, in Etten-Leur besloot hij kunstschilder te worden en in Nuenen maakte hij zijn eerste meesterwerk 'De Aardappeleters'. Samen zijn we sterk onder de naam Van Gogh Brabant.

Van Gogh in Europa

Voor iemand uit die tijd heeft Vincent veel gereisd, met name in Europa, en overal heeft hij geschilderd en brieven geschreven. Bijna al deze Brabantse plaatsen met hun erfgoed werken samen. Bovendien werken deze plaatsen op hun beurt ook weer samen met het Van Gogh Museum in Amsterdam en het Kröller-Müller Museum in Otterlo. Zo profiteren deze Brabantse erfgoedlocaties van de musea en andersom, juist door wederzijdse, internationale promotie.

Van Gogh Brabant vormt samen met erfgoedlocaties in België en Frankrijk het initiatief Van Gogh Europa. Drie landen, zes musea, negen erfgoedlocaties en veertien steden werken binnen Van Gogh Europa samen aan het behouden, ontwikkelen en delen van het erfgoed van Vincent van Gogh. Eerder sleepte Van Gogh Europa een nominatie als European Cultural Tourism Destination in de wacht. Dat is een prestatie om samen trots op te zijn. Uit respect voor Vincent van Gogh.

- 1 Van Gogh Museum
Amsterdam (NL)
- 2 Van Gogh Huis Drenthe
Nieuw-Amsterdam/Veenoord (NL)
- 3 Kröller-Müller Museum
Otterlo (NL)
- 4 Vincent van GoghHuis
Zundert (NL)
- 5 Van Gogh Church
Etten-Leur (NL)
- 6 Vincentre | Van Gogh Village
Nuenen (NL)
- 7 Het Noordbrabants Museum
's-Hertogenbosch (NL)
- 8 Vincents Tekenlokaal
Tilburg (NL)
- 9 Maison Van Gogh de Cuesmes
Cuesmes/Mons (B)
- 10 Maison Van Gogh de Colfontaine
Wasmes Mons (B)
- 11 Maison de Van Gogh
Auberge Ravoux, Auvers-sur-Oise (F)
- 12 Graves Vincent and Theo van Gogh
Auvers-sur-Oise (F)
- 13 Musée d'Orsay
Paris (F)
- 14 Musée Estrine
Saint-Rémy-de-Provence (F)
- 15 Saint-Paul-de-Mausole
Saint-Rémy-de-Provence (F)
- 16 Fondation Vincent van Gogh
Arles (F)

Als je interesse hebt in het leven en de werken van Vincent Van Gogh, wil je vaak ook de plekken bezoeken waar de schilder gewoond en gewerkt heeft. Dat was ruim zeven jaar geleden voor Vincentre-gidsen Gerard Netten en Remmet van Luttervelt de belangrijkste reden om de website VanGoghLocations.com te gaan ontwikkelen. Bij de voorbereiding van zo'n Van Gogh-uitstapje is deze uitgebreide website heel geschikt. Hier kun je je ontdekkingsreis door het leven van Vincent starten. Gewoon thuis voor de computer of met de laptop op schoot. Een smartphone is voor dit doel niet zo geschikt.

We gaan aan de slag op internet: www.vangoghlocations.com. Door een muisklik op de 'Nederlandse vlag' op de homepage van deze site, verschijnt een grote kaart met veel 'druppels' (locatie-aanwijzers) in allerlei kleuren. Aan de linkerkant van het scherm zie je uitleg over deze kleuren. Je kunt ook alleen de 'Woon- /werkplaats' aanklikken of bijvoorbeeld alleen de 'Schilderlocatie'. Het is ook geen probleem om meer keuzes gelijktijdig aan te vinken. De kaart wordt verversd en onder de kaart staat nu een overzicht van alle Van Gogh-locaties waarin je zelf geïnteresseerd bent, in chronologische volgorde. Er doorheen 'scrollen' geeft al veel leesplezier. Wie wil, kan ook een eigen selectie kopiëren en in een eigen reisdocumentje plakken om mee te nemen.

Inzoomen

Stel je voor dat je alle Van Gogh-locaties wilt zien in Nuenen en omgeving. Dan plaats je eerst een vinkje bij de bovenste keuze (Show All Grouped Markers). Daarna kun je inzoomen op de kaart, gebruik daarvoor gelijktijdig de Ctrl-toetsen en het scrollwielje op de muis. Als je op de kaart op een bepaalde druppel klikt, verschijnt er een blokje met informatie over deze locatie. Tip: het is vaak handig om de kaart schermvullend in beeld te hebben. Klik daarvoor op het kleine blokje met de vier hoekjes, rechtsboven op de kaart. Op een schermvullende kaart kun je nog gemakkelijker inzoomen met alleen het muiswielje. Met ingedrukte linker muisknop kun je de kaart over het scherm verschuiven. Zo is er veel te ontdekken!

Zelf aan de slag in en rondom Nuenen

Indrukwekkend overzicht van Van Gogh-locaties in Europa

Watermolen te Coll

Zoek bijvoorbeeld op de kaart de locatie van de Collse watermolen. Hier schilderde Vincent het schilderij dat onlangs door het Noordbrabants Museum in Den Bosch is aangekocht. Met een klik op de roze locatie 'druppel' roep je een informatiebox op met daarbij een afbeelding van het werk. Als in het blokje niet meteen alle informatie zichtbaar is, kun je er met het muiswiel doorheen scrollen om meer te lezen. Vanuit deze box kun je via een klik op 'Kunstwerk' nog meer te weten komen over het betreffende schilderij of de tekening van Van Gogh. En een klik op 'Brief' brengt je snel bij een brief waarin Vincent over deze locatie heeft geschreven. En heel vaak brengt de 'Link' je naar een plek waar nog meer interessants over deze locatie is te vinden. Met een klik op het kruisje boven de afbeelding verdwijnt alle informatie van het scherm. Op zoek naar een andere Van Gogh-locatie....

Streetview

Met deze site kun je gemakkelijk vanuit je luie stoel achter de pc op reis gaan, op zoek naar veel Van Gogh-locaties in heel Europa. Als je de landkaart van deze Van Gogh-website in beeld hebt, zie je rechts onderaan het kleine gele Street View-mannetje. Door dit icoontje aan te klikken, kun je het over de kaart verschuiven. Daar waar je het mannetje 'loslaat', verschijnt een 360° fotobeeld van deze locatie zoals het er daar nu uitziet. Zo kun je op je gemak de omgeving verkennen waar Vincent zijn schilderijen of tekeningen maakte, waar ook in Europa.

Musea

Om je optimaal op een vakantie reis voor te bereiden, kun je snel met de VanGoghLocations-site ontdekken of het gekozen reisdoel iets te bieden heeft over Vincents leven en werken. Zo vind je bijvoorbeeld met de optie 'Museum' alle musea in Europa die een of meer werken van de schilder in bezit hebben. Omdat werken regelmatig zelf op reis gaan, kan het echter voorkomen dat het werk uit de collectie niet op zaal aanwezig is. Per gekozen museum kun je via de link 'Kunstwerk' alle werken zien van dat museum. Voor de musea buiten Europa is er een wereldoverzicht te vinden op de homepage van de VanGoghLocations.

Wist je dat je in het Paul Getty Center in Los Angeles, California, het Haagse schilderij kunt bekijken dat Vincent aan zijn Nuenense geliefde Margot Begemann cadeau heeft gedaan: 'Blekerij op Scheveningen'? Opvallend is ook de concentratie van musea met (o.a. Nuenense!) werken van Van Gogh in Japan.

Meewerken

Wie zin krijgt om mee te werken aan de verdere ontwikkeling van de website VanGoghLocations kan altijd reageren via de optie 'Contact'. In het 'Help'-menu vind je een lijst van nog onopgeloste Van Gogh-locaties waar de makers naar op zoek zijn. Er zijn namelijk nog steeds schilderijen en tekeningen van Vincent waarvan niet zeker is op welke plek hij die gemaakt heeft. Misschien kun je de makers van de site daarbij helpen. Ook zijn zij op zoek naar mensen die (een gedeelte van) de site willen vertalen in het Engels, Frans of een andere taal. En als je benieuwd bent naar een overzicht van geraadpleegde Van Gogh literatuur voor deze site, dan kun je die vinden op dezelfde 'Help'-pagina. Daar staat een lange lijst van alle bronnen die de Nuenense auteurs Gerard Netten en Remmet van Luttervelt in de afgelopen vijf jaar raadpleegden om meer dan 750 Van Gogh-locaties op de kaart te zetten. De kans is groot dat 'onze' wereldberoemde

Brabantse schilder Vincent van Gogh net zo voor je gaat leven als voor de makers van deze omvangrijke website.

De makers van de VanGoghLocations-site staan open voor reacties. Misschien denk je een aanvulling op de informatie te hebben of heb je een voorstel voor een nieuwe locatie? Al je ideeën, vragen en voorstellen kun je melden via het contactformulier onder de 'Contact'-knop in het hoofdmenu. Prettige reis in het land van Vincent!

De belangstelling voor het leven en werk van Vincent van Gogh is enorm. De laatste jaren heeft een toenemend aantal mensen behoefte om de plaatsen waar Vincent van Gogh gewoond en gewerkt heeft te bezoeken. Dat geldt niet alleen voor de Brabantse woonplaatsen, maar ook voor die in België, Engeland en Frankrijk. Veel mensen maken graag dagtrips en reizen 'in de voetstappen van Vincent'. Je kunt zo'n reis gemakkelijk voorbereiden met de informatieve website VanGoghLocations van de Nuenense Van Gogh-onderzoekers Gerard Netten en Remmet van Luttervelt.

Het Brabant van Vincent voor miljoenen kijkers

Visit Brabant kreeg vóór de zomer van 2018 een vraag van de ARTE. Deze Frans-Duitse tv-zender met een potentieel van bijna 38 miljoen (!) kijkers wilde een uitzending maken over 'Van Goghs Homeland', Brabant dus. De Parijse regisseuse Marina Boyenval lichtte de bedoeling toe: 'We willen Brabant promoten door de ogen van de artiest Vincent: het landschap en de plekken die hem inspireerden. Het verhaal bij elke locatie wordt verteld door een historicus, een Van Goghkenner of een kunstenaar.'

De filmploeg had gekozen voor drie Brabantse locaties: Zundert, Breda en Nuenen. Ik mocht in Nuenen een dag met dit Franse team optrekken langs een aantal Nuenense Van Goghplekken die we samen vooraf hadden bepaald. De taal van mijn toelichting kon ik in principe zelf kiezen: Frans, Duits of Engels. Op zich maakte het mij niet uit. Maar aangezien de tekst toch voor een Frans-Duits publiek nagesynchroniseerd zou worden, koos ik voor Engels. Met de filmploeg kon ik voor de afspraken over de opnames gewoon in het Frans converseren.

Nostalgische beelden

Op zaterdag 7 juli, een stralende dag, stond het Nuenen van Vincent op het programma. Vanaf het Vincentre staken we de Berg over. De dominee had toestemming gegeven om in de pastorietaun en Vincents atelier te filmen. Het beoogde kostershuisje kon helaas geen filmdoel zijn, omdat het wegens restauratie nog verborgen stond achter houten schotten. Maar er zou nog een

verrassing volgen. De Collse watermolen, geschilderd door Vincent, was namelijk het volgende idyllische object. De molenaar stond met zijn manschappen klaar om ons te ontvangen. Er was maar één probleem: door de hete zomer stond de Kleine Dommel vrijwel droog en de filmers wilden toch echt een draaiende molen filmen. Dus klommen de mannen maar op de raderen om ze aan de gang te krijgen. Een drone met camera vloog hoog over de molen en bracht het landschap fraai in beeld: het eerste authentieke Van Goghplaatje!

Maar het echte spektakel zou pas komen, toen we op het einde van de dag voor de laatste opnames naar windmolen de Roosdonck gingen. Daar voltrok zich iets voor onze ogen, wat ik als Nuenenaar nooit meer gezien had sinds mijn jeugd: de rogge werd gemaaid en in korenschoven gezet, met op de achtergrond de draaiende wieken! We gingen als in een tijdmachine meer dan 100 jaar terug... Eind goed, al goed. Nuenen had zich van zijn beste kant laten zien. Het is een werkelijk prachtige uitzending geworden: een nostalgisch beeld van een Brabant uit vervlogen tijden... 'Vincents thuisland'. Met maar één missertje: Nuenen ligt toch echt niet in West-Brabant...

Duitse versie (beschikbaar tot 1-11-2020):

Natuur door de ogen van de fotograaf

Een groep fotografen heeft onder leiding van Ki Tan/CCC FotoUnie natuuroopnames gemaakt van de Opwettense watermolen en de Collse watermolen. Daarna heeft Ki Tan de foto's bewerkt en teruggebracht naar de periode rond 1885.

Een goed geoliede machine... DE GIDSEN VAN VINCENTRE

We zijn in gesprek met Wilma Zonneveld, Sabine Hendrikse, Jos Verbunt en Peter Herzberg.

Toen ik ruim vijf jaar geleden in Nueneen kwam wonen, was het voor mij eigenlijk vrij logisch dat ik gids zou worden. Sabine: 'Ergens in 2014 las ik een advertentie waarin gezocht werd naar native speakers. Het leek me hartstikke leuk om dat, naast mijn baan, te gaan doen. Ik ben geboren in Keulen, ben daar in de buurt opgegroeid, ik ben met een Nederlandse man getrouwd en heb ook een tijdje in Frankrijk gewoond. Nu woon ik alweer twintig jaar in Nueneen en de sfeer tijdens die wandelingen vind ik heel mooi. Jos: 'Ik heb 25 jaar in Zundert gewoond, waar Vincent geboren is. Ik ben altijd al gefascineerd geweest door het leven en werk van Vincent van Gogh. Op een gegeven moment ging ik in Geldrop wonen en mijn dochter aan het begin van de Beekstraat hier in Nueneen. Daar zag ik al die groepen met die gidsen voorbijkomen en ik dacht, als ik met pensioen ben, ga ik dat ook doen. Ik doe dit werk vanaf 2015. Wilma: 'Ik heb allerlei vrijwilligerswerk gedaan en was ook vrij lang gids bij tuinreizen in Engeland. Daarnaast werkte ik ook regelmatig mee in de praktijk van mijn echtgenoot. Maar ik ben hier bij Vincentre al ongeveer vanaf het begin. De rondleidingen doe ik het liefst in het Nederlands. Dan kun je zoveel zijstappen maken, maar ik doe ze ook in het Engels.

Peter: 'Ik doe de rondleidingen graag in het Engels en vind het boeiend om Amerikanen te hebben. Die komen hier het dorp binnen en willen in een uur alles weten over Van Gogh. Ze kunnen soms echt geëmotioneerd zijn. Als ik vraag hoe dat komt, vertellen ze over een familielid, van de vorige generatie, dat uit Nederland kwam. Dan rijden ze met de bus door het Brabantse land en komen hier in Nueneen, dat raakt ze. Dat zijn vaak de wat oudere mensen. Wat is de gemiddelde leeftijd van zo'n groep? 'Die kan heel divers zijn.' Hoeveel zitten er in een groep? 'Meestal tien, soms wat minder, soms wat meer. Uit mijn

plakboeken blijkt dat ik al in de jaren tachtig geïnteresseerd was in Van Gogh. Ik denk dat het gekomen is door het boek 'Lotgenoten' van Jan Hulsker, over het leven van Vincent en Theo van Gogh. Toen ik ruim vijf jaar geleden in Nueneen kwam wonen, was het voor mij eigenlijk vrij logisch dat ik gids zou worden.'

Hier gaat het om het vertellen van het verhaal

De gidsen vinden allemaal de omgang met de mensen het leukst. Is een onderwijsachtergrond een toegevoegde waarde? Jos: 'Je hebt wel geleerd om in korte tijd veel informatie over te brengen. Maar hier gaat het om het vertellen van het verhaal en je eigen betrokkenheid daarbij.' Wilma vult aan: 'Je legt je enthousiasme er in.' Sabine kan tijdens de wandelingen regelmatig haar eigen taal spreken, Duits. 'Ja, ik doe het liefst de wandelingen in het Duits en in het Nederlands, de twee talen waar ik me het prettigst bij voel. Ik leid ook groepen mensen rond die hier komen voor hun werk, bijvoorbeeld touroperators of journalisten van magazines. Dat vind ik erg fijn om te doen.

Wellicht gaan er gidsen bijkomen

Dat er straks met de verbouwing meer vloeroppervlakte komt, vinden ze allemaal heel prettig. Nu is het met groepen binnen vaak heel krap. Voor het gidsen zelf zal er weinig veranderen, maar wellicht gaan er gidsen bijkomen, is de verwachting. De nadruk moet liggen op het verhaal en zelfs daarin moeten keuzes gemaakt worden, er is zoveel te vertellen. Jos: 'We zitten hier in een enorm professionele organisatie, ondanks dat je met meer dan 160 vrijwilligers werkt; heel knap dat je dan de lat zo hoog weten te leggen.

INTERVIEW: GEMMA EERDMANS EN BEN REZELMAN
ILLUSTRATIE: HARRIE VAN DER WIELEN/ATELIER NUENEEN

» *Ik zie anders voor me zelf geen heil in van woonplaats veranderen, omdat ik hier een goed atelier heb en de natuur hier zeer mooi is.*

BRIEF 489 aan Theo van Gogh.
Nueneen, op of rond zaterdag 4 april 1885

Maatschappelijke verantwoordelijkheid

Vincentre op maat

Het Vincentre wil er zijn voor iedereen, dus ook voor mensen met een beperking. Daarvoor heeft men speciale presentaties en rondleidingen ontwikkeld, Vincentre op maat, zoals de titel mooi aangeeft.

Zo is er voor bezoekers met dementie en hun mantelzorgers het programma 'De onvergetelijke van Gogh'. Dat is een rondleiding in het Vincentre zelf, voor groepen van maximaal 10 personen, inclusief de begeleiders. 'Op pad met Vincent door Nueneen' is ook een onderdeel dat in het Vincentre zelf plaatsvindt. Dit is een speciaal arrangement voor onder andere ouderen, blinden en slechtzienden, dove mensen en slechthorenden en publiek met een psychische beperking. Een groep kan hier bestaan uit 30 personen, inclusief begeleiding. Beide programma's vinden vaak plaats na de reguliere openingstijd. Ze duren ongeveer twee uur en staan onder leiding van professionele gidsen.

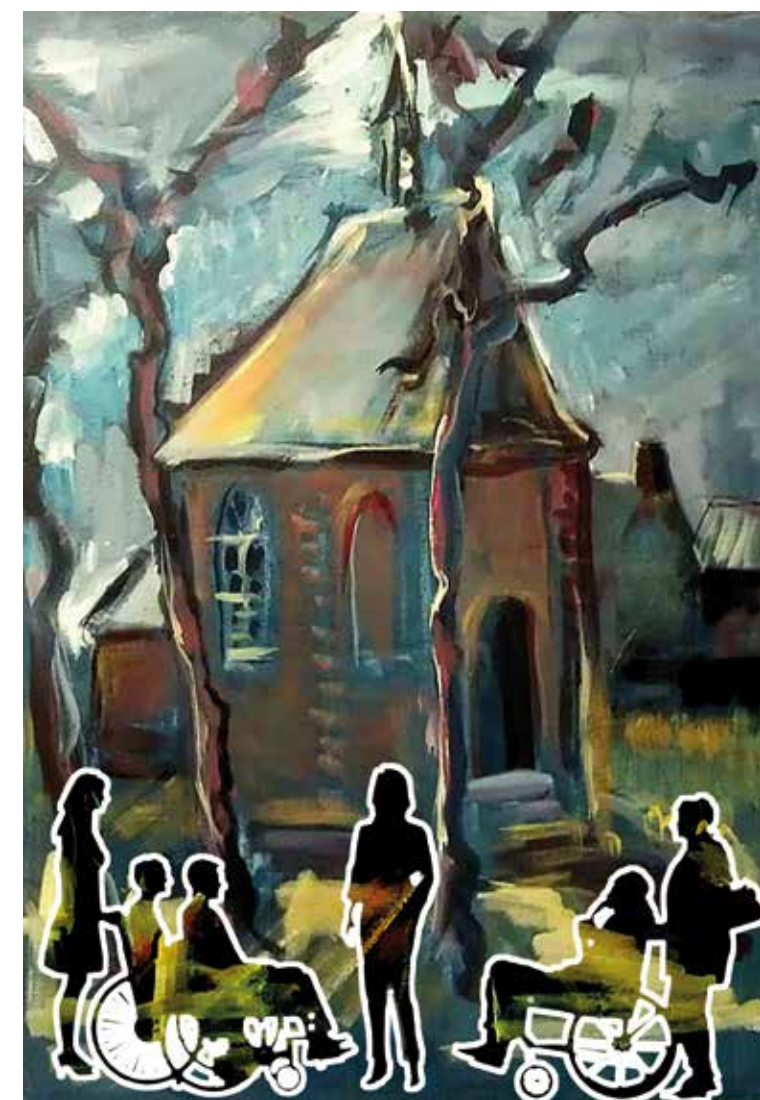
Vincentre aan huis

Er is ook een mogelijkheid dat het Vincentre naar de mensen zelf toe komt voor de presentatie 'Op pad met Vincent door Nueneen'. In de eigen vertrouwde omgeving (bijvoorbeeld in een woonzorgcomplex) kan dan, in woord en beeld, kennis worden gemaakt met Vincent van Gogh. Tijdens deze presentatie wordt Vincent als het ware gevolgd langs de nog zichtbare plekken waar hij zijn meest productieve periode als schilder heeft gehad. Een ervaren gids-presentator vertelt dan allerlei verhalen en anekdotes over zijn verblijf in Nueneen.

'Kunst maakt de mens'

Voor ouderen is er de workshop 'Kunst maakt de mens'. Dit is een project in samenwerking met het Van Gogh Museum. Geïnspireerd door het leven en werk van Van Gogh, komen ouderen erachter wat kunst met je kan doen. Het maakt niet uit van welke leeftijd je bent en of je al dan niet kunt tekenen of schilderen, je kunt nog altijd op zoek gaan naar de kunstenaar in jezelf. Tijdens de workshop delen deelnemers hun ervaringen met elkaar en dat alles draagt bij aan het welzijn van de ouderen. De workshops worden op aanvraag verzorgd in het Vincentre.

Met al deze mogelijkheden voor mensen met een beperking, maar ook voor de ouderen onder ons, komt de maatschappelijke verantwoordelijkheid die het Vincentre nastreeft, op een mooie manier tot uiting.

TEKST: GEMMA EERDMANS EN VERA HUSSAARTS/VINCENTRE
ILLUSTRATIE: TON SOMMEN/ATELIER NUENEEN

DE WATERMOLEN van Opwetten

Eten, drinken, terras, feesten, trouwen, vergaderen... Genieten!
Op een heus eiland in de Kleine Dommel op de grens van Nueneen en Eindhoven, vind je DE WATERMOLEN van Opwetten. Een multifunctionele horecagelegenheid op een schilderachtige, nostalgische plek.

Opwettenseweg 203
5674 AC Nueneen
+31 (0)40 2636320

www.dewatermolenvanopwetten.nl
facebook.com/dewatermolenvanopwetten

Het leven is goed in m'n Brabantse land

VAN GOGH

Prijsvraag

Hieronder staan 20 meerkeuzevragen over Vincent van Gogh. Ze gaan over Vincents Nuenense leven en werken. Er staan gemakkelijke vragen bij, maar ook moeilijke. Niet alle antwoorden zijn dan ook een-twee-drie te vinden. Maar onder de inzenders die alle antwoorden (of de meeste) goed hebben, worden mooie toepasselijke prijzen verloot. Veel succes.

Stuur je antwoorden voor 31 december 2019 in een mail naar info@vgvn.nl, met onderwerp 'Van Gogh prijsvraag'. Doe dat bijvoorbeeld zo: 1=A, 2=B, 3=C etc. Vergeet niet uw naam, adres en telefoonnummer te vermelden. Overigens, alle vrijwilligers van Vincentre in Nuenen zijn van deelname uitgesloten. In een van de komende edities van De Nuenense Krant wordt de winnaar van de Van Gogh-prijsvraag bekend gemaakt. En we publiceren natuurlijk ook alle juiste antwoorden. Tot slot... over de uitslag kan niet gecorrespondeerd worden.

1. Waarom kwam Vincent van Gogh in december 1883 naar Nuenen?

- A Zijn vader was ernstig ziek en zijn moeder had om zijn hulp gevraagd.
- B Zijn geld was op en hij had het niet naar zijn zin in Drenthe.
- C Zijn lievelingsbroer Theo woonde ook in Nuenen en wilde graag dat Vincent naar Nuenen kwam.

2. Waarom signeerde Vincent zijn werk alleen met zijn voornaam 'Vincent'?

- A Hij dacht dat buitenlanders de naam Van Gogh niet zouden kunnen uitspreken.
- B Hij vond dat zijn voornaam beter bij zijn schilderijen van eenvoudige mensen paste.
- C Dat deed hij naar het voorbeeld van Rembrandt (van Rijn) die hij erg waardeerde.

3. Hoe noemde Vincent de personen die besloten om in mei 1885 de oude toren in de Nuenense akkers af te breken?

- A 'Vandalen!'
- B 'Criminelen!'
- C 'Plunderaars!'

4. Wie is de meest linker figuur op Vincents schilderij De Aardappeleters?

- A Gijs de Groot; (28 jaar), broer van Gordina (Sien).
- B Francis (Cis) van Rooy (1839-1917), oom van Sien.
- C Antonius (Tis) van Rooy (1823-1908), oom.

5. Vincent ging regelmatig naar een drogisterij in Eindhoven om daar verf en schildersdoek te kopen. Hoe heette (de eigenaar van) deze verhandel waar hij vaak kwam en soms ook zijn Eindhovense schildersvrienden ontmoette?

- A Hein van der Zande.
- B Pieter van Bommel.
- C Jan Baijens.

6. In 1965 was er een tentoonstelling met schilderijen van Van Gogh in het gemeentehuis van Nuenen. Hoeveel echte werken van Vincent werden er in deze expositie tentoongesteld?

- A 40, inclusief De Aardappeleters.
- B Helaas konden er toen geen echte schilderijen worden getoond, in verband met de hoge verzekering.
- C Slechts vijf schilderijen, de overige 36 werken waren reproducties.

7. Waar en bij wie vond Vincent in Nuenen zijn tweede, grotere atelier?

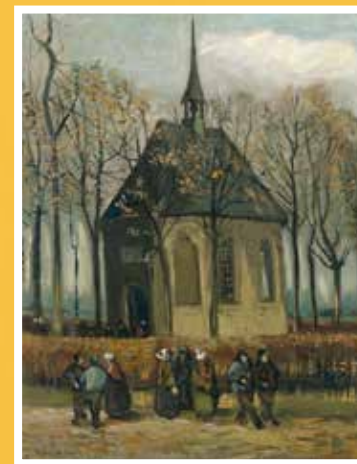
- A In Het Klooster in Nuenen bij de Zusters van de Sociëteit van Jezus, Maria en Jozef.
- B In de woning van Johannes Schaftrat, de koster van de katholieke kerk in Nuenen.
- C In de Opwettense watermolen bij de familie Van Hoorn.

8. Hoeveel werken (schilderijen, tekeningen en aquarellen) maakte Vincent in Nuenen?

- A 551.
- B 28.
- C 123.

9. Welke zus van Vincent woonde in de het ouderlijk huis aan de Berg toen Vincent in Nuenen verbleef?

- A Zus Anna.
- B Zus Elisabeth.
- C Zus Wil(lemien).

10. In september 2016 zijn twee gestolen schilderijen van Vincent van Gogh in de buurt van Napels in Italië teruggevonden. Een van de werken staat bekend als 'Het uitgaan van de Hervormde Kerk te Nuenen'. Hoe heette het andere, in 2016 terug gevonden, schilderij van Van Gogh?

- A Zeegezicht bij Scheveningen.
- B Bleekerij bij Scheveningen.
- C Gezicht op Scheveningen.

11. Vincent had in Eindhoven verschillende vrienden aan wie hij schilderles gaf. Sommigen van hen nodigde hij uit om samen met hem in Nuenen te schilderen. Van welke Eindhovense amateurschilder is bekend dat Vincent hem persoonlijk van zijn werkomgeving 'weghaalde', omdat Vincent het nodig vond dat hij op dat moment met zijn leerling moest gaan schilderen?

- A Willem van de Wakker.
- B Anton Kerssemakers.
- C Hendrik Vrijman.

12. In een wandkast op de eerste verdieping in Vincentre zijn potjes met verfpoeeder te zien zoals Vincent die gebruikte. Hoe kwam Vincent in Nuenen aan zijn gekleurde verven? Welke van de onderstaande mogelijkheden is juist?

- A Zijn geel maakte hij zelf met gedroogde citroenschillen.
- B Zijn rood kwam uit noordwest-Brabant, gewonnen uit de meekrapteelt.
- C Zijn zwart kreeg van een Eindhovense kolenboer.

13. Aan de Keizersgracht in Eindhoven woonde een goede kennis en opdrachtgever van Vincent. Hoe heette deze Eindhovense schildervriend?

- A Anton Kerssemakers.
- B Antoon Hermans.
- C Anton Mauve.

14. Zoals bekend heeft Vincent zich bij zijn komst naar Nuenen niet persoonlijk in het toenmalige gemeentehuis laten inschrijven. Zijn aanwezigheid in dit dorp is pas later door een 'ambtelijke' controle, ontdekt. Sinds wanneer is Vincent officieel als inwoner in Nuenen ingeschreven?

- A 11 oktober 1884.
- B 30 maart 1884.
- C 29 juli 1885.

15. Vincent maakte drie versies van De Aardappeleters. Op de achterzijde van welke versie is in 1929 bij het schoonmaken een zelfportret van Vincent ontdekt?

- A De tweede versie.
- B De derde versie.
- C De eerste versie.

16. Vincent schreef in zijn Nuenense tijd 134 brieven, de meeste aan zijn broer Theo. Vanaf welk adres in de gemeente Nuenen heeft Vincent zijn Nuenense brieven laten versturen?

- A Berg 6 (het witte huis), voormalig postkantoor.
- B Papenvoort 3, waar de brievenaarder woonde.
- C Het telegraafkantoor op Eeneind, vlakbij het oude station.

17. Er bestaat een Nuenens schilderij van Vincent dat in 1966 tevergeefs te koop is aangeboden aan de gemeente Eindhoven. Welk schilderij is dat?

- A Watermolen van Coll.
- B De Opwettense watermolen.
- C Populierenlaan.

18. Met welke woorden reageerde Vincent op de boodschap van Margot Begemann dat het voorgenomen huwelijk enkele jaren moest worden uitgesteld?

- A 'Nooit, neen, nimmer!'
- B 'Het zij zo!'
- C 'Nu of nooit!'

19. Hoe wordt de donkere figuur op de voorgrond van Vincents schilderij De Aardappeleters in de kunstgeschiedenis genoemd?

- A Een fantoom.
- B Een repousoir.
- C Een silhouet.

20. We kennen Margot Begemann als de twaalf jaar oudere buurvrouw van Vincent met wie hij trouwplannen had. Margot woonde in het huis Nune Ville dat naast de pastorie staat. Waar is Vincents Nuenense vriendin geboren?

- A In de oude pastorie waar ook de familie Van Gogh een tijd woonde.
- B In het naast de pastorie gelegen woonhuis Nune Ville.
- C In het Noord-Drentse dorp Norg.

Vincent en de natuur

Zegge. Foto: Ben Rezelman.

Vincent was gegrepen door het landschap en vond het heerlijk om door de natuur te lopen en daar te gaan zitten schilderen. Gofie van der Linden neemt ons mee naar vier plekken, waar hij bijzonder graag kwam en die je terug ziet op zijn schilderijen.

Foto: Ki Tan/CCC.FotoUnie

» *Doch juist voor de natuur meer respect en bewondering en geloof begint te krijgen.*

BRIEF 450 aan Theo van Gogh.
Nuenen, half juni 1884

TEKST: GOFIE VAN DER LINDEN/
VINCENTRE, GEMMA EERDMANS

INTERVIEW

Een goed geoliede machine... TEAM ARRANGEMENTEN

We spreken met Mieke Peters en Jasper van der Toorn.

We zijn een hecht team van vijf personen

Mieke: 'Tijdens de opening van Vincentre ging ik een kijkje nemen en het sprak me meteen aan, het was zo mooi en sfeervol dat ik dacht: hier wil ik vrijwilliger worden. Ik heb me toen opgegeven.' In eerste instantie was Mieke gastvrouw aan de balie. Dat was in het begin nog erg rustig, niet te vergelijken met nu. Voor haar was het te stil: 'Ik ben een bezige bij.' Toen ze hoorde dat er een plaats vrijkwam bij arrangementen, vroeg ze zich af of dat iets voor haar zou zijn. Ze wist al snel: 'Dat is zeker iets voor mij. Ik organiseer graag.' Dat deed ze niet zozeer binnen haar werkring (ze komt uit het bankwezen,) maar wel veel in familieverband. In eerste instantie werd ze voor drie maanden op proef aangenomen. 'En ik zit er nog. We zijn een hecht team van vijf personen en komen elke vrijdag bij elkaar. Jasper, coördinator, zorgt ervoor dat de arrangementen worden verdeeld. Je krijgt echt ruimte voor je eigen invulling.' Het blijft niet alleen bij de vrijdag. Tussendoor komen ook arrangementen binnen, maar daar kan thuis aan gewerkt worden. Mieke houdt van computerwerk: 'Helemaal m'n pakkie an.'

Jasper: 'Voor mijn werk bij Philips, dat later VDL werd, heb ik veel gereisd. Toen ik met pensioen ging, wilde ik actief blijven in de maatschappij en mijn vrouw raadde mij aan iets in Nuenen te gaan doen. Ik las ergens dat Vincentre vrijwilligers zocht op de afdeling arrangementen en het werk hield in dat er echt georganiseerd moest worden. Dat leek me erg leuk.' Jasper is

inmiddels al weer zes jaar coördinator arrangementen.

Samen met de klant komen we tot een programma

Op het moment van het gesprek zijn er vijftien arrangementen in behandeling. Mieke: 'Ingewikkelde vind ik het leukst. Er moet variatie in zitten.' Krijgen jullie feedback? 'Soms krijg je dat automatisch en soms is er een kleine enquête. Er zijn heel veel mensen uit Nuenen die voor een arrangement kiezen, maar ook veel van buitenaf. De afdeling groeit. Vooral de zakelijke markt van de touroperators, die wordt ontwikkeld en aangestuurd vanuit van Visit Brabant in Oisterwijk. De particuliere markt blijft ongeveer gelijk. Daar kunnen wij de meeste creativiteit op loslaten.'

Wat is de rol van de teamleider? Jasper: 'Arrangementen komen bij mij binnen en ik verdeel ze over de medewerkers. Twee houden zich met de zakelijk arrangementen bezig en de andere drie met de particuliere markt. Particuliere klanten hebben vaak iets te vieren en hebben grofweg voor ogen wat ze willen. Samen met de klant komen we tot een programma dat helemaal op hun wens is afgestemd. Onze uitstraling is zoveel mogelijk professioneel, vrijwillig is niet vrijblijvend. We komen onze afspraken na en ontzorgen de klant helemaal.' Met restaurants zijn vaste contacten en ze hebben er goede afspraken mee lopen.

Lichtlab van ASML wordt een trekker

Gaat er veel veranderen? Mieke: 'Qua computerwerk wel, maar we hopen dat de kleinschalige arrangementen voor een groot deel blijven bestaan.' Jasper: 'Als we met de nieuwbouw groter worden, betekent het dat je meer bezoekers gaat krijgen en dan zal de groei uit de zakelijke markt komen. Daarnaast zal ook het lichtlab van ASML een trekker worden, ook voor de particuliere markt.' Hoe kijk je aan tegen de geest van Van Gogh? Hij was een eenvoudig man. 'Het zou goed zijn als het dorps karakter behouden blijft met kwaliteit als de kern.'

Gaat er voor jullie afdeling veel veranderen? 'Nee. Het aantal bezoekers zal zeker toenemen, maar wij gaan kijken naar wat wij daar als team mee willen. We kunnen bijvoorbeeld standaardboekingen automatiseren. Het werk dat het leukst is, de klantspecifieke arrangementen, houden we. We hebben een heel gemotiveerd, gezellig team. Eén keer in de maand gaan we een borrel drinken bij Schafrath. Wij kunnen iets fantastisch organiseren, maar we doen zelf verder niets. We moeten er dus wel voor zorgen dat we gidsen hebben. En dat is tot nu toe nog altijd gelukt. Daarbij voelen we ons gesteund door de organisatie. Daar zit een goede structuur achter bij Vincentre.'

INTERVIEW: GEMMA EERDMANS EN
BEN REZELMAN
ILLUSTRATIE: JOSÉ KREVELD/
ATELIER NUENEN

Een goed geoliede machine... TEAM EDUCATIE

We zijn in gesprek met Hans Mets, Zeno Houwers, Theresa Foks, Gon Adriaans en Vera Hussaarts.

Hans: 'Ik kom uit het onderwijs en had in het verleden educatie opgezet bij Weverkeshof. Een goede kennis die al bij Vincentre werkte, vroeg me of ik dat hier ook niet kon doen. Het Vincentre was nog onbekend in Nuenen en scholen waren hier nog nooit geweest. Ik ben begonnen met dingen op te bouwen en op maat gesneden programma's te maken. Ondertussen groeide het aantal leerlingen dat hier kwam. De laatste drie jaar zitten we met het maximum dat we kunnen hebben, 2000 per jaar. Dat heeft invloed op onze dertien vrijwilligers, het geeft veel druk.' Het is soms heel hard werken en als coördinator moet Hans de vinger aan de pols houden om alles soepel te laten verlopen.

Zeno: 'Ik woon sinds 1983 in deze regio. Tijdens mijn werk had ik me heel weinig gericht op Nuenen. Toen ik bij Vincentre kwam, benaderde Hans me. Hij vertelde me dat hij wel iemand kon gebruiken. Ik heb absoluut geen educatieachtergrond, maar kan wel coördineren en plannen. Daar help ik aan mee en stuur mails uit met: 'dan en dan komen de scholen, wie wil er rondleiden?'

Ga maar tekenen

Theresa: 'Ik was geïnteresseerd in het leven van Vincent van Gogh en als creatief therapeut werk ik veel met kinderen. Mijn interesses en enthousiasme over Vincent wilde ik graag aan ze overbrengen. Wie was Vincent? Waarom sneed hij z'n oor af? Dat weten ze allemaal, ook dat hij wereldberoemd is en hier woonde. Kinderen willen zelf ook graag beroemd worden. Als

ze even niets te doen heb, zeg ik: ga maar tekenen. En dan zie je ineens allerlei tekeningen verschijnen.'

Gon: 'Gerard Netten, oud-collega van het Eckartcollege, heeft me enthousiast gemaakt. In eerste instantie wilde ik niet naar educatie. Ik had al 36 jaar met studenten gewerkt, die waren niet altijd even gemotiveerd, maar toen kwamen de basisschoolleerlingen. Er ging een wereld voor me open. Deze kinderen hebben vaak vooraf op school al een projectje over Van Gogh gehad en weten al heel veel. Dat Vincent hier in Nuenen verliefd is geweest, vaak ruzie had met z'n vader en dat hij zelf een moeilijke man was. Dat zijn vaak herkenbare onderwerpen. Kinderen praten graag over gevoel.'

Publiek binnenhalen

Vera: 'Ik heb veertig jaar in Eindhoven in de bibliotheek gewerkt en was daar verantwoordelijk voor de collectie van de hele organisatie. Eindhoven had als speerpunt kunst. Nadat ik gestopt was met werken, zei een van de gidsen die ik kende tegen mij: is het Vincentre niets voor jou? De laatste jaren bij de bibliotheek waren we heel erg op de marketingtour gegaan. En dat ben ik dus uiteindelijk ook hier bij Vincentre gaan doen en met heel veel plezier.' Marketing is publiek binnen halen. Hoe positioneer je je in de markt met Vincent als wereldmerk in je handen? Wat is de doelgroep? 'Iedereen, van jong tot oud. Ook willen we als Vincentre meer doen voor publiek met een beperking, 'Vincentre op maat'. Vincentre past zich helemaal aan, aan de groep het voor zich heeft. We kweken daar bij gemeenschap heel veel goodwill mee.'

Elke leeftijd heeft z'n eigen aanpak

Hans: 'We hebben de laatste jaren heel gemêleerde soorten groepen gekregen: kleuters, hoogbegaafden, studenten van de Pabo, eindexamenklassen, internationale uitwisseling met Fransen, Italianen en Belgen. Dat betekent dat je aanpassingen in je programma moet maken. Kleuters moet je onderwijskundig natuurlijk heel anders aanpakken dan eindexamenkandidaten havo, vwo of leerlingen van de internationale school. Hoogbegaafden vragen de oren van je hoofd, maar vergeet niet dat het ook gewoon kinderen zijn. Ondertussen hebben we veel ervaring gekregen.' Elke leeftijd heeft z'n eigen aanpak. **Gon:** 'Het is regelmatig improviseren of anticiperen. Vaak gaat het niet zoals je denkt dat het gaat. Daar moet je je van bewust zijn.'

'We hopen op nog betere educatieve faciliteiten om het groeiend aantal bezoekers professioneel te kunnen blijven boeien.'

INTERVIEW: GEMMA EERDMANS EN BEN REZELMAN
ILLUSTRATIE: NELLIE VAN KEMENADE/
ATELIER NUENEN

Licht en perspectief in stilleven en foto

Ki Tan, topfotograaf en oprichter van CCC@FotoUnie.nl, geeft zijn visie op het licht en perspectief van een tweetal stillevens, gemaakt door Vincent van Gogh gedurende zijn Nuenense periode. Hij vertelt hieronder over zijn eigen interpretatie als fotograaf.

De bierkruiken en stilleven met drie kruiken met tegenlicht

De bierkruiken heeft Vincent met opzet zo neergezet, als ware het een compositie. Het is geen stilleven in klassieke zin. Het heeft een experimenteel en vernieuwend karakter. Er is sprake van een artistieke inslag bij zijn licht. Het licht komt van achteren, onder 'low-key'-omstandigheden (donkere achtergrond.) Hij maakt gebruik van schaduwen en contrasten. Het effect daarvan wordt versterkt door de lichte voorgrond en donkere achtergrond die elkaar in balans brengen. De voorgrond is weergegeven met diagonale penseelstreken, van linksboven naar rechtsonder getrokken. Gezien de 'hooglichten en de slagschaduwen' werd de compositie door twee lampen aangelicht: één linksvoor en de ander iets hoger, linksachter. Speels en modern. De kleuren zijn aards. Bij de drie kruiken is het anders, in dat geval komt het zachte licht van links, niet zoals bij veel klassieke schilderijen van linksboven en van voren (45 gr. 45 gr.) Het is alsof er een deur openstaat. Dat levert een

speels licht-schaduwspel op. Ook hier de aardse kleuren, een beetje geel van de aardappelen, rood van het aardewerk, maar geen felle kleuren.

Perspectief ontbreekt

De lijnen zijn recht ondanks dat het van bovenaf geschilderd is. Vooral bij de kruiken is dat zichtbaar. Als je de foto maakt, vanuit hetzelfde gezichtspunt, ontstaat het perspectief. Dat betekent dat je bij de foto een perspectiefcorrectie moet uitvoeren wil je het doen lijken. De fotoreeksen (bracketing) zijn tijdens een workshop in het Atelier Theodorus de Vries aan de Berg in Nuenen gemaakt, op een statief, met een klein diafragma (veel dieptescherpte) en wisselende lange sluitertijden (1 tot 8 seconden). Tijdens de bewerking van de originele foto werden er tussen de 8 en 20 lagen toegevoegd via diverse bewerkingsprogramma's, voornamelijk Photoshop. Er zijn een paar lagen nodig om het juiste contrast te bereiken, een laag voor schilderijemulatie, een aantal lagen voor textuur (krassen, strepen, canvas...) en 'penseelstreken'. Ook de achtergronden

met de verfstreken van rechtsachter naar linksvoor moesten worden nagebootst. De kruiken moesten iets los gemaakt worden van de achtergrond, door voor- en achtergrond op elkaar af te stemmen.

Eigen Van Goghstillevens

Uitgaande van originele werken van Van Gogh, hebben de fotografen ook eigen stillevens samengesteld, gefotografeerd en bewerkt. Daar zijn bijvoorbeeld ook contrasterende kleuren (rode ui voor een Keulse pot) toegepast. Dat zou Vincent in die periode nooit hebben gedaan.

Workshops

Voordat Ki met de CCC@FotoUnie.nl workshops over dit thema gaat organiseren, wil hij zich eerst nog zelf in deze prachtige stillevens van Vincent van Gogh uit de Nuenense periode verdiepen. Dus fotografen, nog even geduld.

TEKST: BEN REZELMAN
ORIGINELE EN BEWERKTE
FOTO'S: KI TAN/CCC
FOTOUNIE

A Jansen bv

www.ajansenbv.com

BEELDEND KUNSTENARES RIKI ROOIJAKKERS

Wonen in een wisselend decor, dat is wat beeldend kunstenares Riki Rooijackers doet. Zij heeft een atelier aan huis, dat ze regelmatig openstelt voor publiek. In de ruime hal en woonkamer hangt haar werk, dat regelmatig van plek wisselt, doordat stukken meegaan naar exposities.

Schilderen is haar passie

'Ik begon met het schilderen van potjes en flesjes. Daarna kwam er steeds meer vrijheid in en werd mijn werk abstracter. Vrijheid in je werk is het voornaamste wat er is.' Ze begint en ziet wel... Met een paletmes brengt ze laag over laag aan. Ook verwerkt ze allerlei materialen in haar schilderijen, zoals metaal of glas. 'Je blijft je ontwikkelen en je blijft groeien in je werk, net zoals in het leven.' Haar werk is kleurrijk. Soms lijkt je te zien wat het onderwerp is. Riki glimlacht: 'Iedereen is vrij om er in te zien wat hij of zij er zelf in wil zien.' Titels krijgen haar schilderijen niet.

Exposeren

Het werk van Riki is regelmatig te zien in Nuenen, laatst nog met de landelijke Open Dag. Maar ze exposeert ook veel op andere plekken in het land. De hele maand juli bijvoorbeeld was ze te zien in Groede, in Zeeland. 'Ik breng kunst naar buiten middels exposities.'

Een echte Nuenense

Riki is geboren en getogen in Nuenen. 'Ik heb nog meegemaakt dat er in Nuenen echte schilderijen van Vincent van Gogh hingen. Er was toen een tentoonstelling in de villa van het huidige gemeentehuis. Daar gingen we met school naar toe. Je kon en mocht de schilderijen zelfs aanraken.' Dat kun je nu niet meer voorstellen.

Het atelier van Riki Rooijackers is te vinden in de Rutger van den Broecklaan 1 in Nuenen. Voor een afspraak kunt u bellen naar 040-2849744.

INTERVIEW

Een goed geoliede machine... TEAM ORGANISATIE VAN DE WINKEL

We spreken met Gofie van der Linden en Gerda Vis

Gofie is coördinator van de museumwinkel. Dat houdt in dat ze verantwoordelijk is voor de algehele organisatie van de winkel en ook de in- en verkoop regelt. Gerda zorgt daarbij voor de algemene ondersteuning. Hoe is Gerda bij Vincentre terecht gekomen? Ze liep eens over de Verenigingsmarkt vanwege een andere activiteit. Ook het Vincentre had daar een stand. Belangstelling voor Van Gogh had Gerda al langer. Ze zag de stand en had meteen: 'Yes, dit is het!' Dat is nu vijf jaar geleden. Gofie kwam in 1977 in Nuenen wonen.

Oproep

Al die locaties waar van Gogh zijn sporen heeft nagelaten, ze vond het meteen al indrukwekkend. 'Ik moet me eens inlezen', vond ze. Door een druk gezinsleven kwam het daar niet van. Tot ze de oproep van Ton de Brouwer zag. Het documentatiecentrum zou worden losgekoppeld. 'Dit is het moment om erin te stappen', dacht Gofie. En sinds 2002 doet ze dit werk met heel veel plezier. Ze brengt heel wat uurtjes door bij Vincentre maar doet dat bij wijze van spreken fluitend. Gofie en Gerda zijn samen een tandem. De bestellingen en de administratie worden gedaan en ze hebben onderling overleg. De kassa wordt gecontroleerd. Ze kijken of er ergens problemen zijn en hoe die zijn op te lossen. De winkel wordt aangevuld en helemaal tiptop in orde gebracht. Klaar voor weer een nieuwe week.

Nog meer een museumwinkel

'In de uitbreiding die gaat komen, zit veel uitdaging, veel meer winkelvloer. We willen er nog meer een museumwinkel van maken. In 2010 zijn we begonnen met de winkel, die is nu nog specifiek gericht op Van Gogh. Mensen komen hier voor mooie cadeaus.' Gofie en Gerda willen in de toekomst voor meer diversiteit gaan, meer design. 'Wel in de kunst blijven natuurlijk. Misschien gaan we ook onderwerpen van of over andere kunstenaars erbij betrekken. Het moet in ieder geval wel passen.' Ze hebben de vrijheid om andere dingen aan de collectie toe te voegen. 'We bespreken het en daar wordt vaak enthousiast op gereageerd. De organisatie is heel plat met respect voor iedereen. De lijntjes zijn kort. Binnen de organisatie heeft ieder zijn eigen taak. Het verantwoordelijkheidsgevoel is heel groot bij alle vrijwilligers. Er is ook weinig verloop.'

Behoeft aan meer mannen?

'Achter de balie werken wel mannen hoor.' En verder is het net wie zich aandient, vinden Gerda en Gofie. 'Vrouwen kunnen wel beter verkopen', geeft Gofie aan. 'Maar', voegt ze er aan toe, 'er zijn ook uitzonderingen hoor.' En ze komt met een voorbeeld van een man die ongeveer zo'n 400 gekregen dvd's met informatie over Van Gogh heel goed wist te slijten aan de mensen die in de winkel waren voor iets anders. Conclusie: mannen kunnen ook verkopen. Zou je de vrouwen beter kunnen laten inkopen dan? Uit onderzoek blijkt dat dat inderdaad een goede zaak is.

'Nog één ding. Wij hebben een heel mooie collectie kaarten, kunstkaarten. Die zijn nergens anders te koop in Nuenen. Daarmee onderscheiden we ons echt van de andere winkels.' Bij zowel Gerda als Gofie straalt het plezier

waarmee ze aan het werk zijn, ervan af. 'Belangrijk is dat het cultureel erfgoed bewaard blijft!'

INTERVIEW: GEMMA EERDMANS EN
BEN REZELMAN
ILLUSTRATIE: MICHAEL KOOPMAN/
ATELIER NUENEN

Galerie aan huis

Boordseweg 5
Nuenen

www.galerieborchgreve.nl

Op dit adres presenteren we zo'n 300 kunstwerken en vrolijke beelden. U kunt bij ons kunst kopen, huren en sparen.

Openingstijden:

vrijdag en zaterdag 13.00 - 17.00 uur en op afspraak.

Ook uw adres voor inlijstwerk!
Kom langs of bel 06-12750838

pezzaz
RESTAURANT

Geniet bij Pezzaz 2.0
van het Proeverij menu!

Kiezen en proeven
van heerlijke gerechten
in een sfeervolle,
vernieuwde ambiance.

Eerlijk en puur genieten!

WWW.RESTAURANTPEZZAZ.NL

Beekstraat 2 Nuenen T 040 - 2912725
Openingstijden dinsdag t/m zaterdag vanaf 17.00 uur

» Hij was erg ingenomen met de natuur
hier, die mij ook meer en meer begint te
bevallen.

BRIEF 447 aan Theo van Gogh. Nuenen, op of rond
woensdag 28 mei 1884

Foto: Ki Tan CCC.FotoUnie, Henri Smits

Vincentre

